

Cyfr
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ**

Prot. 616/21.09.2000

Małgorzata

Drzewiecha

Dur-

30.10.2000

Egz. Nr *1*

Tylko dla nauczycieli akademickich

ĆWICZENIE Nr 121

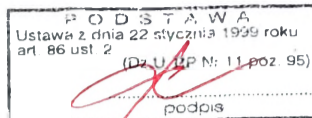
PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Część III: NATARCIE ODDZIAŁU

Dokumentacja ćwiczenia

53441

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

ZATWIERDZAM
KIEROWNIK KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

/-/płk dr hab. Michał HUZARSKI

Egz. nr ... 1

Prot. 616/27.09.2000

Małgorzata
Dzwieniecka
Duz-

30.10.2000

Tylko dla nauczycieli akademickich

ĆWICZENIE Nr 121

Temat: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Część III: NATARCIE ODDZIAŁU

DOKUMENTACJA ĆWICZENIA

KIEROWNIK
ZAKŁADU STUDIÓW ZINTEGROWANYCH

/-/płk dr Jan BRZOZOWSKI

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO

1. ppłk dypl. Jan KALINOWSKI	- KTO (główny autor)
2. ppłk dr Sylwester SADOWSKI	- KD i Łącz.
3. płk dr Włodzimierz POLESKI	- KD i Łącz.
4. mjr dr Andrzej NOWAK	- KRW, AO i WRE
5. płk dr Andrzej PODKOWSKI	- KRW, AO i WRE
6. płk dr Ryszard BIERNACIK	- KWRiA
7. mjr dypl. Jarosław TOMASZEWSKI	- KWRiA
8. płk dypl. Józef GADZAŁA	- KOPow.
9. płk dr Krzysztof DOMASZEWSKI	- KOPow.
10. płk dr Bogusław SAGANOWSKI	- KWInż.
11. płk dr Józef ŁABĘDZKI	- KWOPChem.
12. mjr dr Sławomir OWCZAREK	- KLog.

UKŁAD DOKUMENTACJI ĆWICZENIA

1. Plan przeprowadzenia ćwiczenia (część opisowa).
2. Opracowanie metodyczne zajęć z TO:
  - 2.1. Zajęcie 3
  - 2.2. Zajęcie 14
  - 2.3. Zajęcie 15
  - 2.4. Zajęcie 16
  - 2.5. Zajęcie 17
  - 2.6. Zajęcie 18
  - 2.7. Zajęcie 21
  - 2.8. Zajęcie 22
3. Założenie taktyczne nr 1 z TO z załącznikami.
4. Zestaw dokumentów bojowych 2 KZ dla 73 BPanc.
5. Założenie taktyczne nr 2 z TO z załącznikami.
6. Założenie taktyczne nr 3 z TO z załącznikami.
7. Dokumentacja ćwiczenia (załączniki) - mapy w oddzielnej teczce:
  - 7.1. Zamiar ćwiczenia (nr 121, cz.III).
  - 7.2. Położenie wyjściowe stron o 16.00 1.4.
  - 7.3. Plan natarcia 73 BPanc.
  - 7.4. Położenie stron o 9.30 2.4. z elementami decyzji.
  - 7.5. Położenie stron o 11.00 2.4 z elementami decyzji.
  - 7.6. Położenie stron o 13.30 2.4 z elementami decyzji.
  - 7.7. Położenie stron o 15.00 2.4 z elementami decyzji.
  - 7.8. Położenie stron o 16.30 2.4 z elementami decyzji.

**PLAN PRZEPROWADZENIA ĆWICZENIA GRUPOWEGO ZE STUDENTAMI I ROKU
STUDIÓW WWL AON (KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ)**

Mapy:

1:100 000

N-34-115,116,117;
127,128,129;
139,140,141;

M-34-7, 8, 9

1:50 000

N-34-128-A,B,C,D; 129-A,C;
140-A,B,C,D; 141-A;

1:50 000

N-34-128-C,D
140-A,B

1:50 000

N-34-140-A,B,C,D

I. TEMAT: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Cz. III: NATARCIE ODDZIAŁU

- II. CELE:**
1. Uczyć studentów zasad natarcia oddziału i umiejętnego wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktycznym rozwiązywaniu problemów wynikłych w procesie planowania, organizacji i prowadzenia natarcia.
  2. Uczyć studentów myślenia kategoriami taktycznymi w warunkach ostro zarysowanych sytuacji współczesnego pola walki.
  3. Doskonalić studentów w logicznym myśleniu, umiejętnym przewidywaniu zdarzeń oraz zwięzłym i precyzyjnym przekazywaniu podjętych decyzji wykonawcom.
  4. Doskonalić umiejętności planowania, organizacji i prowadzenia natarcia przez brygadę, eksponując zadania i sposób ich wykonania przez rodzaje wojsk i służb.
  5. Doskonalić umiejętność opracowania dokumentów bojowych.

III. RODZAJ ĆWICZENIA: Ćwiczenie grupowe w sali i w terenie.

IV. REJON ĆWICZENIA: Kotlina Warszawska i Wysoczyzna Siedlecka.

V. STRUKTURA ĆWICZENIA

Nr tematu	Katedra /przedmiot/	Nazwa działu i tematyki szkolenia	Ilość godzin	Uwagi
1	2	3	4	5
174		A. PRZYGOTOWANIE NATARCIA ODDZIAŁU Z MARSZU		
	Dow. Wład.	<u>Zajęcie 1</u> - Organizatorska działalność dowódcy i szefa sztabu oddziału w procesie przygotowania natarcia	1	
	RW	<u>Zajęcie 2</u> - Ocena przeciwnika	1	
	TO	<u>Zajęcie 3</u> - Zamiar do natarcia	3	
	Dow. Wład.	<u>Zajęcie 4</u> - Planowanie natarcia oddziału	2	
	Art.	<u>Zajęcie 5</u> - Możliwości i sposoby ogniowego przygotowania i wsparcia ataku	4	
	Inż.	<u>Zajęcie 6</u> - Możliwości i sposoby zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia oddziału	4	
	Dow. Wład.	<u>Zajęcie 7</u> - Organizowanie natarcia oddziału	2	ETO
	RW	<u>Zajęcie 8</u> - Koncepcja rozpoznania w natarciu oddziału	1	
	OPL	<u>Zajęcie 9</u> - Koncepcja obrony przeciwlotniczej	2	
	Log. Wład.	<u>Zajęcie 10</u> - Koncepcja zabezpieczenia logistycznego oddziału w natarciu	2	
	Łącz.	<u>Zajęcie 11</u> - Koncepcja organizacji i czasowo-przestrzenne działanie systemu łączności	2	
	OPL	<u>Zajęcie 12</u> - System rozpoznania i dowodzenia wojskami obrony przeciwlotniczej	1	
	RW	<u>Zajęcie 13</u> - Rozpoznanie w natarciu oddziału	2	
TO	<u>Zajęcie 14</u> - Wybór kierunku głównego uderzenia. Maskowanie przygotowań do natarcia oddziału			

1	2	3	4	5
	TO	<u>Zajęcie 15</u> - Podejście i sposoby ataku	6	Teren
	TO	<u>Zajęcie 16</u> - Uzasadnienie decyzji	2	Tylko oficerowie -OW
	RW	a/ planowanie rozpoznania i stawianie zadań bojowych	/2/	-RW
	Art.	b/ wybrane elementy planowania wsparcia ogniowego	/2/	-WRiA
	OPL	c/ obrona przeciwlotnicza	/2/	-WOPL
	Łącz.	d/ uodpornienie systemu łączności na zakłócenia radioelektroniczne	/2/	-WŁącz.
	OPChem.	e/ użycie dymów i miotaczy ognia w działaniach bojowych oddziału	/2/	-WOPChem
	Inż.	f/ uzasadnienie decyzji szefa saperów oddziału do zabezpieczenia inżynierskiego natarcia	/2/	-WInż.
	Log. WLąd.	g/ zadania zabezpieczenia logistycznego	/2/	-Log WLąd.
	TO	<u>Zajęcie 17</u> - Uzasadnienie decyzji	2	
		B. KIEROWANIE NATARCIEM ODDZIAŁU		
	TO	<u>Zajęcie 18</u> - Manewr w walce z odwodami przeciwnika i potęgowanie natarcia	5	Teren
	RW	<u>Zajęcie 18a</u> - Ocena przeciwnika i kierowanie rozpoznaniem w natarciu	/1/	Teren *
	Art.	<u>Zajęcie 18b</u> - Kierowanie ogniem i pododdziałami artylerii w toku natarcia	/6/	Teren *
	Log. WLąd.	<u>Zajęcie 19</u> - Kierowanie zabezpieczeniem logistycznym i dowodzenie pododdziałami logistycznymi oddziału w toku natarcia	2	
	Art.	<u>Zajęcie 20</u> - Ogniowe wsparcie pododdziałów w czasie natarcia	2	

1	2	3	4	5
	TO	Zajęcie 21 - Utrzymywanie ciągłości natarcia, przejście do pościgu i wykonanie rajdu lądowego	3	SOD
	TO	Zajęcie 22 - Okrążenie przeciwnika i jego likwidacja	2	SOD
		Razem	54	z tego TO-25

VI. UCZESTNICY ĆWICZENIA

Studenci I roku studiów zintegrowanych WWL AON i kadra dydaktyczno-naukowa.

VII. SKŁAD STRON:

A. "POŁUDNIOWI" - przeciwnik:

- 1A - 2,3,12 DZ, 11 bdsz, 13 pappanc, 11,12 paa, 10 prt;
- 2 DZ - 20 BPanc, 21,22 BZ z tego 20 BPanc przechodzi do odwodu 12 DZ;
- 3 DZ - 30 BPanc, 31, 32 BZ;
- 12 DZ - 120 BPanc, 121, 122 BZ, 12 pa, 12 prplot, z tego 122 BZ znajduje się w odwodzie 1 A.

Na kierunku przeciwuderzenia odwodu 2 KZ "PÓŁNOCNYCH" przechodzą do obrony pododdziały 121 BZ.

- 121 BZ - 1211 bcz, 1212, 1213, 1214 bpz, 121 das, 121 dappanc, z tego część 1211 bcz wykona w ramach kontrataku brygadowego, uderzenie w prawe skrzydło 73 BPanc "PÓŁNOCNYCH".

20 BPanc - wykona w ramach kontrataku dywizyjnego uderzenie w pasie natarcia 17 BZ "PÓŁNOCNYCH".

W pasie natarcia 73 BPanc "PÓŁNOCNYCH" przechodzi do obrony części 1212bpz i część 1211 bcz.

B. "PÓŁNOCNI" - wojska własne:

- 2 KZ - 4,5,10 DZ, 21,22,23,24,25 BOT, 2 BA, 2 BSap;
- 5 DZ - 13,45 BZ, 73 BPanc (ćwicząca), 22 pa, 15 pappanc;
- 73 BPanc (ćwicząca) razem z 17 BZ 4 DZ stanowią odwód 2 KZ, który wykonuje przeciwuderzenie korpuśne.

73 BPanc - 1, 2, 3, bcz, 4 4 bz, 5 bp, 73 dappanc, 73 das, 73 daplót-
brygada jest wzmocniona 22 pa (bez 2 dar), ksap 1/2 BSap, pl miotaczy
ognia (plmo).

VII. ZAMIAR STRON:

A. "POŁUDNIOWI"

1 A, zgrupowaniem uderzeniowym w sile czterech brygad, w tym dwóch
pancernych od rana 1.4 dążyła do rozcięcia ugrupowania bojowego 5 DZ
"PÓŁNOCNYCH" na kierunku: CEGŁÓW /7850/, DOBRE /9846/.

Do 16.00 1.4 włamała się w głąb ugrupowania bojowego 5 DZ na styku
13 i 45 BZ i opanowała rubież: wsch. MIŃSK MAZOWIECKI, LUDWINÓW /9242/,
płd. WOLA POLSKA /9246/, WIŚNIEW /9250/, 1,5 km zach. CHROŚCICE /9054/,
(wył.) KAŁUSZYN /8858/, AUGUSTÓWKA /8658/, płd. GROSZKI STR. /8462/,
CHASZCZE /8062/. W bitwie ma zaangażowane wszystkie siły, z głębi
przemieszcza swój odwód 122 BZ.

W wyniku narastania oporu "PÓŁNOCNYCH", braku możliwości osiągnię-
cia celu walki przewidzianego do realizacji do końca dnia oraz groźby
wykonania przeciwuderzeń otrzymała zadanie opanować dogodną rubież
i przejść na niej do obrony.

Dowódca 1 A zamierza:

Bronić i utrzymać opanowaną rubież.

Wykorzystując uderzenia LMB śmigłowców, WRiA oraz środków prze-
ciwpancernych obezwładniać podchodzące, rozwijające się i atakujące
na kierunkach przeciwuderzeń siły "PÓŁNOCNYCH".

Obroną trzech związków taktycznych nie dopuścić do przerwania się
przeciwnika na kierunkach: LIW /0464/, TYBORÓW /8044/ i WIĄZOWNA /8220/
PARYSÓW /6246/. W wypadku niemożliwości załamania natarcia "PÓŁNOCNYCH"
nie dopuścić do okrążenia głównych sił armii, przejść do działań opóź-
niających, i ostatecznie załamać ich natarcie na rubieży: WILGA /4626/,
GARWOLIN /5242/, GŁOSKÓW /5446/, JAŻWINY /6052/, LATOWICZ /6854/,
LIPINY /7262/.

Główny wysiłek obrony skupić na kierunkach: WIERZBNO /9658/,
JANÓW /8444/ i RUDZIENKO /7432/, SIENNICA /7242/.

Armię ugrupować w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 2,12 (bez 122 BZ) i 3 DZ;
- odwód: 122 BZ.

W świetle powyższego zamiaru dowódca 12 DZ otrzymał zadanie:
12 DZ (bez 122 BZ) z 20 BPanc bronić pasa: MIŃSK MAZOWIECKI, KAŁUSZYN,
(wył.) HUTA KUFLEWSKA /7454/, STR.SIENNICA /7242/ i nie dopuścić do
przerwania się przeciwnika w kierunku: LIW, TYBORÓW.

Przedni skraj obrony rozbudować na rubieży: 200 m wsch. MIŃSK MAZOWIECKI, 200 m wsch. DŁUŻKA /8638/, CZARNA /9040/, 500 m pld. MŁĘCIN /9446/, 500 m pld. WITY /8854/.

Dowódca 12 DZ zamierza:

Bronić nakazanego pasa i nie dopuścić do rozcięcia ugrupowania bojowego dywizji.

Wykorzystując skutki uderzeń LMB, śmigłowców, ogniem artylerii i środków przeciwpancernych obezwładniać podchodzące, rozwijające się i atakujące siły przeciwnika.

Obronę dwóch brygad, w tym jednej pancernej, nie dopuścić do przerwania się przeciwnika w kierunku: LIW, TYBORÓW.

W wypadku włamania się jego sił w głąb obrony jednej z brygad pierwszego rzutu, kontratakami drugiego rzutu rozbić je w rejonie włamania i odtworzyć przedni skraj obrony lub całością sił przejść do obrony na trzeciej pozycji.

Kierunek kontrataku: CEGŁÓW /7850/, WIŚNIEW /9050/.

Rozbudować:

- drugą pozycję obrony na rubieży: NIEDZIAŁKA /8640/, GÓRY /8848/;
- trzecią pozycję obrony na rubieży: WIKTOROWO /8042/, MIENIA /8048/, WOLA KAŁUSKA /8054/.

Główny wysiłek obrony skupić na kierunku: WIERZBNO, JANÓW.

Dywizję ugrupować w dwa rzuty:

- pierwszy rzut 120 BPanc, 121 BZ.
- drugi rzut: 20 BPanc (bez bcz).

B. "PÓŁNOCNI"

2 KZ od rana 1.4 powstrzymuje natarcie zgrupowania uderzeniowego "POŁUDNIOWYCH" na kierunku: PARYSÓW /6246/, DOBRE, dążąc do załamania jego natarcia na drugiej pozycji obrony 5 DZ i stwarzając warunki do wykonania przeciwuderzenia odwodu Naczelnego Dowódcy w kierunku: RUDZIENKO, PARYSÓW.

Korpus ma zaangażowane w bitwie: 21 BOT, 5 DZ (bez 73 BPanc), 4 DZ (bez 17 BZ) oraz 10 DZ w rejonie: WÓLKA PAPLIŃSKA /1656/, MOKOBODY /9276/, MIEDZNA /1472/ ześrodkował odwód w składzie 73 BPanc i 17 BZ.

Dowódca korpusu otrzymał zadanie: ostatecznie załamać natarcie przeciwnika na kierunku: PARYSÓW, DOBRE a następnie przeciwuderzeniem odwodu rozbić we współdziałaniu z odwodem Naczelnego Dowódcy 12 DZ "POŁUDNIOWYCH" na wschód od MIŃSKA MAZOWIECKIEGO i do końca dnia opanować rubież: MIŃSK MAZOWIECKI, NW. ZGLECHÓW /7446/, SOKOLNIK /7854/, KAŁUSZYN.

Kierunek działania w kolejnym dniu: CEGŁÓW, LATOWICZ.

Dowódca 2 KZ zamierza:

Rozbić w czasie jednej doby walki, rozbić 12 DZ przeciwnika i opanować obszar: MIŃSK MAZOWIECKI, SOKOLNIK, KAŁUSZYN.

Wykorzystując skutki uderzeń LMB, śmigłowców WRiA obezwładniać przeciwnika na kierunku uderzenia odwodu korpusu.

Uderzeniem dwóch brygad z marszu, w tym jednej pancерnej przełamać obronę 12 DZ na odcinku: 300 m pld. KAMIONKA /9449/, 500 m zach. KLUKI /9052/ i opanować rubież;

pld. ŁAZISKA /9045/, JAKUBÓW /8846/, 500 m pln. MOCZYDŁA /8948/, BUDY PRZYTOCKIE /8354/.

Rozwijając natarcie odwodu wyzwalać działania sił 5 DZ ze styczności, rozbić odwód dywizyjny przeciwnika i opanować rubież zadania dnia.

Główny kierunek uderzenia: CZARNOGŁÓW /9652/, JAKUBÓW, TYBORÓW, NW.ZGLECHÓW.

Zgrupowanie przeciwuderzające ugrupować w jeden rzut z odwodem:

- pierwszy rzut: 73 BPanc i 17 BZ,

- odwód: dwa bataliony (doraźnie podporządkowane z sił nie zaangażowanych w walce).

W świetle powyższego zamiaru dowódca 73 BPanc otrzymał do 16.00 1.4 zadanie: 73 BPanc z 22 pa (bez 2 dar), ksap 1/2 BSap, pl miotaczy ognia wykonać uderzenie w kierunku: NART /9450/, JAKUBÓW /8846/ z rubieży: wsch. KAMIONKA /9449/, pln. TUREK /9352/.

W zadaniu bliższym rozbić siły główne batalionu przeciwnika na kierunku uderzenia i opanować rubież: WIŚNIÓWKA /9247/, RZĄDZA /9148/, rz. RZĄDZA /9149/.

W zadaniu dalszym rozbić siły odwodu 121 BZ i opanować rubież: pld. ŁAZISKA /9045/, JAKUBÓW /8846/, 500 m pln. MOCZYDŁA /8948/.

Kierunek dalszego natarcia: JAKUBÓW, SIODŁO /7346/.

Gotowość do natarcia osiągnąć do 6.00 2.4.

Dowódca 73 BPanc zamierza:

Rozbić siły główne 121 BZ i nie dopuścić do zorganizowania obrony na dogodnych rubieżach w głębi.

Wykorzystując skutki uderzeń lotnictwa, ogniem artylerii, środków przeciwpancernych i innych środków obezwładniać punkty oporu przeciwnika, punkty dowodzenia i artylerię na stanowiskach ogniowych.

Uderzeniem dwóch wzmocnionych batalionów z marszu, w tym jednego batalionu czołgów, przełamać obronę przeciwnika na odcinku: 300 m pld.

KAMIONKA /9449/, 400 m pld. NART /9450/ i opanować rubież zadania bliższego.

Wprowadzając do walki drugi rzut spotęgować natarcie, rozbić drugi rzut 121 BZ i dwoma batalionami w pierwszym rzucie wyjść na rubież zadania dalszego.

Główny wysiłek obrony przeciwlotniczej skupić na osłonie pododdziałów pierwszego rzutu, SD brygady, artylerii oraz drugiego rzutu w czasie wprowadzenia do walki.

Główny kierunek uderzenia: CZARNOGLÓW /9651/ 500 m wsch. RZĄDZA /9147/, 1 km wsch. JAKUBÓW /8846/.

Brygadę ugrupować w dwa rzuty z odwodem:

- pierwszy rzut: 1 bcz z 2 kp, 4 bz z 4 kcz;
- drugi rzut: 3 bcz;
- odwód ogólnowojskowy: 2 bcz (bez 4 kcz) z 1 kp, 5 bp (bez 1,2 kp).

IX. STOSUNEK SIŁ I ŚRODKÓW:

a) w pasie natarcia 73 BPanc

Wojska własne		Wyszczególnienie	Przeciwnik		Stosunek sił
oddziały i pododdziały	Ilość		Ilość	oddziały i pododdziały	
1	2	3	4	5	6
73 BPanc	6	kompanie	2	1212 bpz (bez kpz)	3:1
22 pa	570	ludzie	160	1211 bcz (bez kcz)	3,5:1
2 BA (bez dwóch da)	108	czołgi i BWP do czołgów i środków ppanc przeciwnika	36	121 das	3:1
	90	artyleria do ognia pośredniego	30	12 pa	3:1

b) na głębokość zadania bliższego 73 BPanc

1	2	3	4	5	6
1,2 bcz	5	kompanie	2	1212 bpz (bez kpz)	2,5:1
4 bz	475	ludzie	160	z kcz	2,9:1
5 bp (bez kp)	89	czołgi i BWP do czołgów i środków ppanc przeciwnika	27	121 das	3:1
	36	artyleria do ognia pośredniego	15 (12)		2,4:1 (3:1)

X. WARUNKI ORGANIZACJI DZIAŁAŃ BOJOWYCH W ĆWICZENIU:

1. W ćwiczeniu uwzględniono:

a) postanowienia rozkazu szefa Sztabu Generalnego WP do funkcjonowania i szkolenia SZRP w latach 1994-1995, w zakresie:

- ...wykonywania zwrotów zaczepnych przez wojska podległe i doraźnie podporządkowane;

b) wytyczne do kształcenia w roku akademickim 1994-1995 udzielone jest przez komendantów AON i WWL.

2. Ćwiczenie odzwierciedla treści zawarte w "Regulaminie działań taktycznych Wojsk Lądowych". Część I (związek taktyczny, oddział), sygn. Szt.Gen. 1422/94.

3. Ćwicząca 73 BPanc naciera z marszu w ramach przeciwuderzenia 2 KZ, wykonując zadanie na głównym kierunku uderzenia.

4. Zadanie do natarcia brygada otrzymuje do 16.00 1.4 będąc w odwodzie korpusu. Gotowość do natarcia ma osiągnąć do 6.00 2.4. Wejście brygady do walki z rubieży: wsch. KAMIONKA /9449/, płn. TUREK /9352/ zabezpiecza częścią sił 5 DZ.

5. W ćwiczeniu eksponowana jest metoda równoległego przygotowania natarcia.

6. Organizacja i wyposażenie przeciwnika - zgodnie z komputerową bazą danych "MIKROOS", właściwa dla 1 A WP. Podstawowy sprzęt - czołgi T-55 i BWP-1.

Ukompletowanie: ludzie 80%, sprzęt 85%.

7. Organizacja i wyposażenie wojsk własnych - zgodnie z komputerową bazą danych "MIKROZA", właściwa dla 2 KZ (ŚOW). Podstawowy sprzęt - czołgi T-72 i BWP-1 (w 4 bz BZ - tr.boj. SKOT-2 AP).

Ukompletowanie: 45 BZ - ludzie 85%, sprzęt 90%;

73 BPanc - ludzie 95%, sprzęt 97%.

8. W ćwiczeniu przyjęto następujące normy operacyjno-taktyczne:

- dla przeciwnika w obronie:

a) rejon obrony 121 BZ - szer. 16 km, gł. 10 km;

b) rejon obrony 1212 bz - szer. 3,5 km, gł. 2,5 km;

- dla wojsk własnych w natarciu:

a) tempo natarcia - 1-3 km/h, rozwijania do natarcia od rubieży rozwinięcia w kolumny kompanijne - 10 km/h;

b) odległość od przedniego skraju obrony, rubieży rozwinięcia w kolumny kompanijne - 4-6 km;

- c) szerokość pasa natarcia brygady - 2,1 - 6 km;
- d) głębokość zadania dnia - 22 km;
- e) głębokość zadania bliższego:
  - brygady: 3,8 km;
  - batalionu: 2 km;
- f) głębokość zadania dalszego:
  - brygady: 8 km;
  - batalionu: 3,8 km.

9. W kalkulacjach czasowych przyjęto:

zach. słońca w dn. 1.4 - 18.11

wsch. słońca w dn. 2.4 - 5.09

XI. WSKAZÓWKI

A. ORGANIZACYJNE:

1. Ćwiczenie (cz.III) obejmuje dwa etapy:

- pierwszy: Przygotowanie natarcia oddziału z marszu;
- drugi: Kierowanie natarciem oddziału.

Cele III części ćw. nr 121 realizowane są w czasie 54 godzin lekcyjnych, z czego 25 godzin przeznaczonych jest na taktykę ogólną (TO).

Na pracę w terenie przewiduje się dwa zajęcia z TO oraz w szkolnym ośrodku dowodzenia (SOD) również dwa zajęcia z TO.

Ponadto zajęcia z taktyki ogólnej: 18 prowadzone jest wspólnie z katedrami RWiAO oraz WRiA.

2. Ćwiczenie poprzedzone będzie instruktażem wydziałowym z udziałem oficerów wszystkich katedr zaangażowanych w procesie dydaktycznym.

3. Każde zajęcia z taktyki ogólnej poprzedzone jest szczegółowym instruktażem katedralnym z ukazaniem problemów taktycznych i wariantów ich rozwiązania.

4. Każde zajęcia poprzedzone jest instruktażem dla studentów oraz w miarę potrzeb konsultacją.

B. METODYCZNE:

1. Każde zajęcia ma określony cel, korespondujący z czasem jego trwania oraz przyjętymi metodami jego osiągnięcia.

Założeniem tych metod jest aktywizacja studentów w czasie zajęcia i rozwiązywania problemów taktycznych.

2. W czasie zajęć z taktyki ogólnej (TO) studenci występują w roli dowódcy 73 BPanc, natomiast w czasie zajęć z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego również w rolach oficerów sztabu.

3. Pierwsze dwa zajęcia prowadzone są kolejno w ramach Dow.WLąd. i RWiAO, dając studentom podstawę w zakresie metody i treści pracy dowódcy i sztabu oraz oceny przeciwnika.

4. Główny nacisk w czasie zajęć z TO, położony jest na rozwiązywanie problemów taktycznych w aspekcie zasad sztuki wojennej.

5. Studenci z zasady przygotowują się do zajęć w czasie nauki własnej, poprzedzonej instruktażem nauczyciela akademickiego.

6. Szczególnie podkreślać i eksponować samodzielność i oryginalność rozwiązań uzasadnionych logiczną argumentacją, jednak dla zachowania ciągłości ćwiczenia dokonuje się na końcu zajęć ujednoczenia rozwiązań, doprowadzając do studentów tzw. katedralne rozwiązanie.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

OPRACOWANIE METODYCZNE ZAJĘĆ Z TO
A. PRZYGOTOWANIE NATARCIA ODDZIAŁU Z MARSZU

Zajęcie 3

I. TEMAT: ZAMIAR DO NATARCIA

- II. CELE:**
1. Uczyć studentów określenia miejsca i roli oraz zasad użycia oddziału do natarcia.
  2. Uczyć studentów prowadzenia analizy zadania do natarcia, oceny sytuacji, formułowania wniosków w kontekście zamiaru.
  3. Doskonalić u studentów zwięzłość i precyzyjność języka wojskowego.
  4. Kształtować wyobraźnię taktyczną oraz umiejętności rozwiązywania problemów.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA

1. Analiza zadania.
2. Określenie przedsięwzięć do niezwłocznej realizacji.
3. Kalkulacja czasu.
4. Wytyczne dla szefa sztabu.
5. Ocena sytuacji.
6. Sprecyzowanie zamiaru.

IV. FORMA: - Zajęcie grupowe w sali.

V. CZAS: 3 godziny lekcyjne (135 min.).

VI. WSKAZÓWKI

A. ORGANIZACYJNE:

1. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu, na którym:
  - a) sprawdzić:
    - sklejenie map z położeniem stron o 16.00 1.4, które oficerowie pobrali wcześniej, (co najmniej 10 dni);
    - pobranie założenia taktycznego nr 1;
  - b) nakazać:
    - uzupełnić mapę danymi z założenia taktycznego nr 1;
    - wrysować wnioski z analizy zadania i oceny sytuacji;
    - wrysować zamiar do natarcia;

- opracować pisemne wytyczne dla szefa sztabu dotyczące organizacji rozpoznania, rekonesansu i przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji;

c) wyjaśnić:

- że wnioski będące podstawą podjętego zamiaru walki muszą być rozpatrzone przez pryzmat zasad sztuki wojennej;

2. Do zajęcia studenci powinni przestudiować:

- Regulamin działań taktycznych Wojsk Lądowych Cz.I (związek taktyczny, oddział), s. 33-42 i 103-108;
- Biuletyn Informacyjny 1/150 cz.I, s. 45-51;
- Biuletyn Informacyjny 1/150 cz.II, s.44 rys.7;
- A. Apanowicz - Dowodzenie wyd.MON Warszawa 1961, s.84-134;
- J.Orzechowski - Dowodzenie i sztaby cz.IV wyd.MON Warszawa 1986, s. 336-370.

B. METODYCZNE:

1. Zajęcia podzielić na trzy części obejmujące:

- a) w pierwszej - ocenę wniosków dotyczących analizy zadania i oceny sytuacji;
- b) w drugiej - rozważenie poszczególnych elementów zamiaru do natarcia;
- c) w trzeciej - zaprezentowanie przyjętego zamiaru walki;
- podczas rozpatrywania pierwszej i drugiej części zajęcia eksponować zasady sztuki wojennej;

2. W zajęciu zwrócić szczególną uwagę na takie zasady sztuki wojennej jak:

- a) celowość działania;
- b) ekonomia sił;
- c) zaskoczenie;
- d) aktywność.

3. Na instruktażu do zajęcia omówić ze studentami metodę jego prowadzenia i określić:

- a) problemy do opanowania na nauce własnej;
- b) problemy, które będą przedmiotem zajęcia.

4. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

1. Organizacja zajęcia:

Wykładowca po przyjęciu meldunku od starszego grupy

a) podaje:

- temat zajęcia

b) sprawdza:

- poprawność wrysowania wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji;

- znajomość założenia;

- znajomość teorii natarcia dotyczącej podejmowania zamiaru;

c) wyjaśnia:

- znaczenie rozpatrywanych problemów w procesie podejmowania decyzji.

1. OCENA WNIOSKÓW DOTYCZĄCYCH ANALIZY ZADANIA I OCENY SYTUACJI

Rozpatrywane problemy wymagają wydatnej pomocy wykładowcy, który wysłuchując wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji powinien żądać wyjaśnień następujących problemów:

1) Uwzględniając celowość działania:

- jakie przed brygadą stoją cele częściowe składające się na zrealizowanie zamiaru dowódcy dywizji?

- cel obrony nieprzyjaciela i jak należy temu przeciwdziałać aby osiągnąć sukces przy jak najmniejszych stratach?;

2) Uwzględniając ekonomię sił:

- sposób wykorzystania pododdziałów brygady zapewniający im przewagę podczas realizacji celów częściowych?

- gdzie wykonać uderzenie aby osiągnąć cel przy najmniejszych stratach własnych?

3) Uwzględniając zaskoczenie:

- czy podczas realizacji poszczególnych celów częściowych mam możliwości zaskoczenia nieprzyjaciela?

4) Uwzględniając aktywność:

- które elementy ugrupowania nieprzyjaciela należy w pierwszej kolejności wyeliminować aby narzucić swoją wolę?

- jaki jest wpływ działania sąsiadów na zmniejszenie aktywności nieprzyjaciela?

Przy rozwiązywaniu wyżej wymienionych problemów należy pamiętać, że brygada będzie realizowała główne zadania polegające na rozcięciu ugrupowania bojowego broniącej się 121 BZ.

Działanie sąsiadów powinno uniemożliwić nieprzyjacielowi manewr pododdziałowi w pas natarcia 73 BPanc lub na kolejną rubież opóźniania.

Rozpatrując wnioski z analizy zadania i oceny sytuacji należy cały czas mieć na uwadze zamiar, który na ich bazie ma powstać.

W podsumowaniu należy podkreślić, że wnioski z analizy zadania są również podstawą: określenia przedsięwzięć do niezwłocznej realizacji (zarządzenia przygotowawcze), kalkulacji czasu oraz wytycznych dla szefa sztabu organizacja rozpoznania, rekonesansu, przygotowanie danych do decyzji.

Czas operacyjny 16.00 1.4 - SD - 2 KZ. Dowódca brygady przystępuje do publicznego prezentowania wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji (cel szkoleniowy).

2. ROZWAŻANIE ELEMENTÓW ZAMIARU DO NATARCIA

W zagadnieniu tym należy egzekwować ustaloną uprzednio treść zamiaru.

Wykładowca po wyegzekwowaniu od studentów znajomości teorii, na kanwie uprzednio rozpatrywanych wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji konstruuje zamiar rozważając jego części składowe.

1) Cel natarcia:

- jaki jest cel główny i jakie są cele cząstkowe natarcia brygady;

2) Sposób i kolejność rozbicia przeciwnika :

- czy prawidłowo został dokonany podział sił i środków, aby mieć przewagę podczas realizacji zadania?

- czy cele cząstkowe są zgodne z możliwościami pododdziałów przeznaczonych do ich realizacji?

3) Główny kierunek uderzenia:

- wykonanie manewru w celu potęgowania uderzenia;

- czy konsekwentnie realizowane jest dążenie do końcowego celu natarcia?

4) Ugrupowanie bojowe:

- czy równomiernie zostały obciążone zadaniami wszystkie pododdziały brygady?

Wykładowca wyjaśnia, że podczas wypracowania zamiaru uczestniczyć mogą szefowie rodzajów wojsk. Takie działanie dowódcy pozwala mu

bardziej wnikliwie rozpatrzyć problemy składające się na zamiar walki.

3. SPRECYZOWANIE ZAMIARU

We wstępie należy wyjaśnić studentom, że sprecyzowanie zamiaru spoczywa na dowódcy i ponosi on pełną odpowiedzialność za jego realizację.

Po przedstawieniu zamiaru przez studentów w roli dowódcy, należy do dalszych rozważań przyjąć proponowany lub ustalony w końcowej fazie zajęcia.

Proponowany zamiar - plan przeprowadzenia ćwiczenia.

Zakończenie zajęć:

- a) ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- b) ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- c) podanie terminu zaliczenia materiału tym studentom, którzy byli nieobecni lub otrzymali oceny niedostateczne;
- d) podanie tematu kolejnego zajęcia oraz terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 14

I. TEMAT: WYBÓR KIERUNKU GŁÓWNEGO UDERZENIA. MASKOWANIE PRZYGOTOWAŃ DO NATARCIA ODDZIAŁU.

II. CELE: 1. Uczyć studentów podejmowania decyzji i praktycznego wybierania kierunku głównego uderzenia.
2. Uczyć studentów zasad maskowania natarcia oddziału.
3. Uczyć studentów precyzowania zadań bojowych i określania problemów współdziałania.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA:

1. Czynniki determinujące wybór kierunku głównego uderzenia.
2. Materialne odzwierciedlenie kierunku głównego uderzenia.
3. Maskowanie przygotowań do natarcia oddziału.
4. Sprecyzowanie zadań bojowych.
5. Określenie głównych problemów współdziałania.

IV. FORMA: zajęcia grupowe w sali.

V. CZAS: 2 godziny lekcyjne (90 min.).

VI. WSKAZÓWKI:

A. ORGANIZACYJNE:

1. W czasie instruktażu uzmysłwić studentom rolę zajęcia w etapie pracy dowódcy brygady związanej z podjęciem decyzji z mapy.
2. Nakazać studentom przygotować, uwzględniając wnioski z dotychczasowych zajęć, mapę roboczą dowódcy 73 BPanc z pełną decyzją do natarcia.
3. Studenci przygotowują do zajęcia notatki z poszczególnych zajęć specjalistycznych, które uwidocznia przewagę na odcinku przełamania i podział sił i środków.
4. Studenci przygotowują w notatnikach: wykaz praktycznie zastosowanych przedsięwzięć, które będą zrealizowane w celu zamaskowania przygotowania brygady do natarcia; treści zadań bojowych pododdziałów pierwszego i drugiego rzutu oraz artylerii; rozwiązanie głównych problemów współdziałania.

B. METODYCZNE:

1. Zajęcie ma przygotować studentów do rozwiązywania problemów organizacji natarcia w roli dowódcy brygady w terenie.

2. W zajęciu eksponować takie zasady sztuki wojennej jak: celowość działania, ekonomia sił, zaskoczenie, aktywność i manewrowość.

3. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA:

Organizacja zajęcia:

Nauczyciel akademicki po podaniu tematu zajęcia i sprawdzeniu przygotowania się studentów, wyjaśnia ważność rozpatrywanej problematyki w czasie organizacji i prowadzenia natarcia.

1. CZYNNIKI DETERMINUJĄCE WYBÓR KIERUNKU GŁÓWNEGO UDERZENIA

Nauczyciel akademicki podkreśla, że doświadczenia z historii wojen wskazują na prawidłowości związane z wyborem kierunku głównego uderzenia (KGU).

Następnie poprzez pytania doprowadza do wyodrębnienia czynników determinujących wybór KGU.

Pytania, które można wykorzystać:

- jakie miejsce ugrupowania bojowego przeciwnika jest najbardziej wrażliwe?
- do jakich skutków powinno doprowadzić główne uderzenie?
- co zapewni osiągnięcie tych skutków?

2. MATERIALNE ODZWIERCIEDLENIE KIERUNKU GŁÓWNEGO UDERZENIA

Nauczyciel akademicki nawiązując do decyzji przedstawionych na mapach roboczych, wyzwała dyskusję na temat materialnego odzwierciedlenia KGU.

Pomocne mogą być następujące pytania:

- co przedstawia sobą KGU?
- jaka jest wizja miejsca pęknięcia obrony 121 BZ?
- w jaki sposób przeciwnik będzie pozbawiany oporu?
- jaki będzie stosunek sił w momencie przełamania obrony przeciwnika?
- jak przedstawia się wizja obrony przez przeciwnika kolejnych rubieży obrony?
- jaki będzie stosunek sił w momencie walki z odwodami przeciwnika i w czasie rozwijania natarcia?
- jak zapewnić ciągłą przewagę na KGU, w czasie realizacji zadania bojowego 73 BPanc ?

3. MASKOWANIE PRZYGOTOWAŃ DO NATARCIA ODDZIAŁU

Nauczyciel akademicki podkreśla znaczenie wprowadzenia w błąd przeciwnika co do wyboru KGU oraz zamiaru natarcia.

W nawiązaniu dyskusji można wykorzystać następujące pytania:

- jak zamaskować podejście, rozwinięcie i wyjście pododdziałów pierwszego rzutu brygady na rubież ataku?
- jak działaniami demonstracyjnymi wprowadzić przeciwnika w błąd co do zamiaru natarcia ?
- jak zamaskować rubież odparcia kontrataku przeciwnika ?
- jak zmylić przeciwnika co do kierunku i rubieży wprowadzenia do walki drugiego rzutu brygady?

4. SPRECYZOWANIE ZADAŃ BOJOWYCH

Nauczyciel akademicki podkreśla, że w wyniku uświadomienia sobie celowości wyboru określonego KGU oraz potrzeby maskowania przygotowań do natarcia dowódca brygady precyzuje odpowiednie zadania bojowe dla realizatorów celów walki.

Wyznaczeni studenci, w roli dowódcy 73 BPanc precyzują zadania dla:

- pododdziałów pierwszego rzutu;
- pododdziału drugiego rzutu;
- artylerii.

UWAGA: Treści zadań powinny uwzględniać możliwości bojowe pododdziałów, oraz być materialnym odzwierciedleniem ekonomii sił, celowości działania, aktywności i manewrowości oraz zaskoczenia.

5. OKREŚLENIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW WSPÓŁDZIAŁANIA

Nauczyciel akademicki zwraca uwagę na znaczenie w trakcie realizacji zadań przez poszczególne elementy ugrupowania bojowego koordynacji wysiłków, szczególnie na rzecz tych sił, które będą działać na KGU.

Pomocne tu mogą być następujące pytania:

- według jakich etapów celowe jest organizowanie współdziałania?
- jakie cele przyświecają poszczególnym etapom współdziałania?
- jakie problemy współdziałania mogą wyniknąć w trakcie podejścia, rozwinięcia i wyjścia brygady na rubież ataku i jak je rozwiązać (np. zniszczenie mostów, obezwładnienie jednego z batalionów pierwszego rzutu)?
- jakie problemy współdziałania mogą wyniknąć w czasie realizacji zadania bliższego brygady i jak je rozwiązać (np. kontratak odwodu brygadowego przeciwnika)?

- jakie problemy współdziałania mogą wyniknąć podczas realizacji zadania dalszego brygady i jak je rozwiązać (np. potrzeba przejścia do pościgu i niedopuszczenie do umocnienia się przeciwnika na dogodnych rubieżach w głębi obrony)?

Zakończenie zajęcia:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- podanie terminu zaliczenia zajęcia studentom, którzy nie przygotowali się do zajęcia;
- podanie tematu kolejnego zajęcia i terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 15

I. TEMAT: PODEJŚCIE I SPOSOBY ATAKU

- II. CELE:**
1. Uczyć studentów zasad natarcia i wykorzystania sił i środków oddziału w terenie.
  2. Uczyć studentów rozwiązywania problemów taktycznych związanych z przygotowaniem natarcia w terenie.
  3. Doskonalić studentów w prowadzeniu rekonesansu ze szczególnym uwzględnieniem taktycznej oceny terenu.
  4. Doskonalić studentów w precyzowaniu zadań i organizowaniu współdziałania w terenie.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA:

1. Taktyczna ocena terenu.
2. Rekonesans.
3. Uściślenie zadań bojowych.
4. Organizowanie współdziałania.
5. Postawienie zadań do zabezpieczenia bojowego natarcia.

IV. FORMA: Zajęcie grupowe w terenie.

V. CZAS: 6 godzin lekcyjnych (270 min).

VI. WSKAZÓWKI

A. ORGANIZACYJNE:

1. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu na którym:
  - a) nakazać:
    - przygotować mapę roboczą do pracy w terenie;
    - opracowanie planu rekonesansu;
    - opracowanie planu współdziałania;
    - przygotowanie się do prowadzenia taktycznej oceny terenu;
    - przygotowanie się do złożenia meldunku bojowego dowódcy batalionu ze styczności z przeciwnikiem;
    - przygotowanie się do pracy w terenie w roli dowódcy 73 BPanc i oficerów grupy rekonesansowej;
2. Zajęcia prowadzić na dwóch punktach pracy:
  - a) nr 1 - 500 m wsch. skrzyżowanie ulic w KAMIONCE /9549/
  - b) nr 2 - 540 m płn. rozwidlenie dróg w NART /9450/.
3. Głównym punktem pracy jest punkt nr 2.

4. Czas przeznaczony na zajęcia wykorzystać następująco:

- przejazd na punkt pracy nr 1 - 8.00 - 9.00
- praca na punkcie nr 1 - 9.00 - 10.00
- przejazd na punkt pracy nr 2 - 10.00 - 10.15
- praca na punkcie nr 2 - 10.15 - 13.00
- powrót do AON - 13.00 - 14.00

5. Do zajęć oficerowie powinni przestudiować:

- Organizowanie współdziałania na szczeblu dywizji (pułku) przewodnik metodyczny, s.5-25 i 25-50, nr bibl. pf 23219.

B. METODYCZNE

1. Zajęcia prowadzić pod kątem wykorzystania zasad sztuki wojennej w takich przedsięwzięciach jak:

- taktyczna ocena terenu;
- rekonesans;
- precyzowanie działań bojowych;
- organizacja współdziałania;
- zadania zabezpieczenia bojowego natarcia.

2. Rozpatrywane problemy taktyczne mają być związane z praktycznym użyciem i działaniem poszczególnych elementów ugrupowania bojowego, na zasięg widoczności.

3. Jeśli studenci podejmą odmienną decyzję od proponowanej (tzn. nie uwzględnią zorganizowania przez nieprzyjaciela ubezpieczeń bojowych) wówczas rekonesans należy rozszerzyć o problematykę przełamywania obrony siłami głównymi brygady.

4. Problemy rozpatrywane na obu punktach pracy są podobne, różne natomiast będą rozpatrywane ich treści. Współdziałanie i zabezpieczenie bojowe rozpatrzeć całościowo na punkcie pracy nr 2.

5. Zajęcie prowadzić z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego.

6. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

Organizacja zajęcia

Po przyjęciu meldunku i podaniu tematu wykładowca sprawdza wykonanie zadań postawionych na instruktażu. Wyznacza czas na indywidualną orientację topograficzną i taktyczną. Wyznaczonemu oficerowi do złożenia meldunku w roli dowódcy batalionu w styczności z przeciwnikiem wskazuje niezbędne dane w terenie. Wyznacza grupę rekonesansową. We wprowa-

dzeniu wykładowca omawia ważność pracy dowódcy w terenie w procesie podejmowania decyzji.

1. TAKTYCZNA OCENA TERENU

W zagadnieniu tym wykładowca zwraca uwagę na wykorzystanie terenu nieprzyjaciela i możliwości pokonania go przez pododdziały brygady.

Wyeksponować należy następujące problemy:

- jak wykorzystać teren w zasięgu widoczności, aby zaskoczyć nieprzyjaciela?

- jakie możliwości ma nieprzyjaciel w oddziaływaniu bezpośrednim na podchodzące pododdziały brygady?

- jaką można zastosować formę manewru aby przy małych stratach osiągnąć jeden z celów cząstkowych?

2. REKONESANS BRYGADY

Wykładowca ustala:

- kto spotka się z dowódcą 73 BPanc na punkcie rekonesansowym?

- jakie problemy zostaną uzgodnione?

- kto złoży meldunek dowódcy 73 BPanc?

Wykładowca wprowadza czas operacyjny:

- na punkcie nr 1 - 17.00 1.4.

- na punkcie nr 2 - 17.30 1.4

i nakazuje dowódcy brygady wraz z grupą rekonesansową prowadzić rekonesans.

W czasie rekonesansu należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- charakter obrony nieprzyjaciela, a odcinek przełamania;

- charakter zapór inżynierskich nieprzyjaciela i manewr pododdziałami w celu ich pokonania;

- odsłonięte skrzydła i sposób ich wykorzystania;

- jak przemieszczać pododdziały na rubież ataku, aby nie poniosły strat uniemożliwiając im wykonanie zadania?

- sposób wykorzystania elementów ugrupowania bojowego w celu zaskoczenia nieprzyjaciela.

3. UŚCIŚLENIE ZADAŃ BOJOWYCH

Wykładowca przystępując do realizacji tego zagadnienia powinien wyjaśnić studentom, że dowódca brygady czynność tę realizuje w trakcie rekonesansu.

Nie jest ona szczególnie eksponowana i nie należy tego utożsamiać z takim działaniem, że po przeprowadzonym rekonesansie dowódca

zaznacza, że będzie precyzował zadania dla elementów ugrupowania bojowego (ta czynność jest częścią składową rekonesansu).

Wykładowca informuje, że do grupy rekonesansowej dołączyli dowódcy batalionów. Dowódca brygady przystąpił do stawiania zadań bojowych.

Podczas stawiania zadań elementom ugrupowania bojowego, które będą wchodziły do walki w rejonie punktów pracy zwrócić uwagę na:

- sposób narzucania swej woli nieprzyjacielowi;
- tempo i potęgowanie uderzenia w natarciu.

4. ORGANIZOWANIE WSPÓŁDZIAŁANIA

Wykładowca informuje studentów, że jest to fragment organizowania współdziałania na zasięg widoczności. Współdziałanie między elementami ugrupowania bojowego dowódca będzie realizował na SD 73 BZ.

Organizującemu współdziałanie studentowi należy zwrócić szczególną uwagę na:

- sposób zapewnienia powodzenia pododdziałom realizującym aktualnie najważniejsze zadanie;
- działanie pododdziałów zapewniające wysokie tempo i potęgowanie natarcia.

5. OKREŚLENIE ZADAŃ ZABEZPIECZENIA BOJOWEGO NATARCIA

Wykładowca przypomina studentom, że podstawę do określenia zadań zabezpieczenia bojowego stanowią rozwiązane problemy przedstawione w meldunku decyzji.

Należy je zatem uszczegółwić w terenie.

Wykładowca eksponuje następujące zadania zabezpieczenia natarcia:

- rozpoznanie;
- maskowanie;

W rozpoznaniu szczególną uwagę zwrócić na:

- sposób zapewnienia operatywności i skrytości prowadzonego rozpoznania;

Rozpatrując ubezpieczenie uwzględnić problem dotyczący:

- ubezpieczenia skrzydła nacierających pododdziałów;

Omawiając maskowanie dążyć do rozwiązania problemu dotyczącego:

- wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do kierunku głównego uderzenia podczas wprowadzenia sił głównych do walki.

Zakończenie zajęć:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;

- podanie terminu zaliczenia studentom, którzy nie byli przygotowani do zajęć;
- podanie tematu kolejnego zajęcia i terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 16

I. TEMAT: UZASADNIENIE DECYZJI

- II. CELE:** 1. Uczyć studentów meldunku decyzji do natarcia.
2. Uczyć studentów uzasadniania wybranych elementów decyzji dowódcy oddziału do natarcia dotyczących użycia pododdziałów ogólnowojskowych.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA

1. Wybór głównego kierunku uderzenia oddziału.
2. Ugrupowanie bojowe.
3. Koncepcja rozbicia systemu obrony przeciwnika.
4. Wykorzystywanie elementów ugrupowania bojowego.
5. Sposób rozbicia odwodów nieprzyjaciela i pokonania kolejnych pozycji obronnych.

IV. FORMA: Zajęcia grupowe w sali.

V. CZAS: 2 godziny lekcyjne (90 min.).

VI. WSKAZÓWKI

A. ORGANIZACYJNE

1. Zajęcie prowadzone jest tylko z oficerami o profilu ogólnowojskowym, pozostali oficerowie zajęcia to odbywają w katedrach specjalistycznych.
2. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu, na którym:
  - a) nakazać oficerom ogólnowojskowym:
    - przygotować się do złożenia meldunku decyzji w roli dowódcy brygady oraz do uzasadnienia wybranych jej elementów;
  - b) wyjaśnić pozostałym oficerom:
    - że równoległe będą prowadzone zajęcia dotyczące uzasadnienia wybranych elementów decyzji w grupach oficerów **specjalistów**;
  - c) poinformować o treściach rozpatrywanej problematyki dotyczącej:
    - wyboru głównego kierunku uderzenia;
    - ugrupowania bojowego;
    - koncepcji rozbicia systemu obrony przeciwnika;
    - wykorzystania elementów ugrupowania bojowego;
    - sposobu rozbicia odwodów nieprzyjaciela i pokonania kolejnych pozycji obronnych.

B. METODYCZNE

1. Uzasadnienia poprzedzić złożeniem meldunku decyzji przez wyznaczonego studenta.
2. W zagadnieniach wyeksponować następujące zasady sztuki wojenej:
  - ekonomia sił;
  - manewrowość;
  - zachowanie zdolności bojowej;
  - aktywność.
3. Na instruktażu do zajęcia omówić ze studentami metodę jego przeprowadzenia.
4. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

- Organizacja zajęcia:

Po podaniu tematu wykładowca:

a) sprawdza:

- materiały, które przygotowali oficerowie podczas nauki własnej

b) wyjaśnia:

- ważność rozpatrywanej problematyki;

c) wyznaczony oficer składa meldunek decyzji.

1. WYBÓR GŁÓWNEGO KIERUNKU UDERZENIA ODDZIAŁU

Wykładowca egzekwuje teoretyczną znajomość zasad wyboru głównego kierunku uderzenia.

Nawiązuje do zależności głównego kierunku uderzenia od działania przełożonego i sąsiadów.

Rozpatrując ten problem należy omówić:

- problem utrzymania przewagi podczas osiągnięcia celów cząstkowych, gwarantujących wykonanie zadania;

- zależność celu końcowego od głównego kierunku uderzenia.

2. UGRUPOWANIE BOJOWE

Wykładowca omawia zależność między głównym kierunkiem uderzenia a ugrupowaniem bojowym.

Wykładowca wysłuchując uzasadnień studentów powinien żądać wyjaśnienia m.in.:

- sposobu reagowania dowódcy na nieprzewidziane działanie nieprzyjaciela;

- możliwości pułku w tworzeniu doraźnych elementów ugrupowania bojowego.

3. KONCEPCJA ROZBICIA SYSTEMU OBRONY PRZECIWNIA

W zagadnieniu tym wykładowca powinien rozpatrzyć następujące problemy:

- sposoby eliminowania najważniejszych obiektów w ugrupowaniu nieprzyjaciela przez nacierające pododdziały brygady;
- możliwość osiągnięcia celu walki.

4. WYKORZYSTANIE ELEMENTÓW UGRUPOWANIA BOJOWEGO

Wykładowca egzekwuje od studentów znajomość teoretycznych zasad dotyczących elementów ugrupowania bojowego.

Rozpatrując ten problem wykładowca powinien uwzględnić:

- możliwości pododdziałów brygady w kilkakrotnym wykorzystaniu ich w walce;
- sposoby działalności dowódcy w integrowaniu działań na korzyść najważniejszego w danym momencie walki elementu ugrupowania bojowego.

5. SPOSÓB ROZBICIA ODWODÓW NIEPRZYJACIELA I POKONANIE KOLENYCH POZYCJI OBRONNYCH

W zagadnieniu tym wykładowca powinien rozpatrzyć:

- możliwości uprzedzenia nieprzyjaciela w obsadzeniu kolejnych pozycji obronnych;
- możliwości zwiększenia tempa natarcia pododdziałów brygady.

Zakończenie zajęć:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- podanie terminu zaliczenia studentom, którzy nie byli przygotowani do zajęć;
- podanie tematu kolejnego zajęcia i terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 17

I. TEMAT: UZASADNIENIE DECYZJI

- II. CELE:** 1. Uczyć studentów meldowania decyzji do natarcia.
2. Uczyć studentów uzasadniania wybranych elementów decyzji dowódcy oddziału do natarcia dotyczących użycia rodzajów wojsk i służb.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA

1. Podział sił i środków.
2. Wykorzystanie sił i środków pod kątem tworzenia przewagi i potęgowania natarcia.
3. Rozwiązywanie problemów zabezpieczenia logistycznego.
4. Zachowanie ciągłości dowodzenia.

IV. FORMA: Zajęcie grupowe w sali.

V. CZAS: 2 godziny lekcyjne (90 min.).

VI. WSKAZÓWKI

A. ORGANIZACYJNE

1. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu, na którym:

a) nakazać:

- przygotować się do uzasadniania wybranych elementów decyzji całością grupy;

b) wyjaśnić:

- na podstawie zajęć przeprowadzonych w innych katedrach odnośnie uzasadniania elementów decyzji oficerowie - specjaliści będą eksponować udział sił i środków rodzajów wojsk w zapewnieniu zwycięstwa w walce;
- problemy jakie były rozważane przez oficerów ogólnowojskowych;

c) przedstawić problemy, które będą treścią zajęcia:

- podział sił i środków;
- wykorzystanie sił i środków pod kątem tworzenia przewagi i potęgowania natarcia;
- rozwiązywanie problemów zabezpieczenia logistycznego;
- zachowanie ciągłości dowodzenia.

B. METODYCZNE

1. Uzasadnienie poprzedzić złożeniem meldunku decyzji przez wyznaczonego studenta.

2. W zagadnieniach wyeksponować następujące zasady sztuki wojennej:

- zachowanie zdolności bojowej;
- manewrowość;
- ekonomia sił;
- zaskoczenie.

3. Na instruktażu do zajęcia omówić ze studentami metodę jego prowadzenia.

4. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

Organizacja zajęcia

Po podaniu tematu wykładowca:

a) sprawdza:

- materiały, które przygotowali oficerowie - specjaliści do zajęcia 16 prowadzonego w ramach przedmiotów specjalistycznych.

b) wyjaśnia:

- rozpatrywaną problematykę;
- udział szefów rodzajów wojsk w zabezpieczeniu decyzji podjętej przez dowódcę 73 BPanc;

c) wyznaczony oficer, składa meldunek decyzji.

1. PODZIAŁ SIŁ I ŚRODKÓW

Wykładowca wyjaśnia, że dowódca brygady dokonał podziału pododdziałów ogólnowojskowych na elementy ugrupowania bojowego.

Dysponując takimi informacjami szefowie rodzajów wojsk usamodzielniają je, poprzez wzmocnianie pododdziałami specjalistycznymi.

Rozpatrując to zagadnienie wykładowca powinien uwzględnić następujące problemy:

- wzmocnienie jakimi środkami pododdziałów piechoty i czołgów gwarantować będzie zwiększenie ich zdolności manewrowych?
- w jaki sposób zapewnić pododdziałom brygady szybkie odtwarzanie zdolności bojowej w walce?

2. WYKORZYSTANIE SIŁ I ŚRODKÓW POD KĄTEM TWORZENIA PRZEWAGI I POTĘGOWANIA NATARCIA

Wykładowca w zagadnieniu tym egzekwuje sposób wykorzystania innych elementów ugrupowania bojowego niż ogólnowojskowe. Zaznacza, że ich działanie na rzecz pododdziałów pierwszego i drugiego rzutu powinno zapewnić warunki potęgowania natarcia.

Należałoby w zagadnieniu tym rozpatrzyć następujące problemy:

- jak wykorzystać pododdziały artylerii w tworzeniu przewagi i zwiększeniu tempa natarcia?
- jak wykorzystać pododdziały innych rodzajów wojsk w tworzeniu przewagi?

3. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO

Wykładowca wyjaśnia, że nawet najlepsza decyzja nie może być zrealizowana jeśli nie będzie odpowiednio zabezpieczona pod względem logistycznym.

Pomijanie lub spłykanie tej problematyki stanowi poważny błąd w pracy dowódcy.

W zagadnieniu tym należy zwrócić uwagę na:

- sposób zabezpieczenia logistycznego pododdziałów brygady w zabezpieczeniu ciągłości walki;
- zapewnienie pododdziałom pierwszorzutowym samodzielności i odtworzenie zapasów w toku walki.

4. ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI DOWODZENIA

Wykładowca uzmysławia studentom, że od chwili rozpoczęcia marszu na rubież ataku aż po realizację wszystkich zadań musi być ciągle sprawny system informacyjny.

Wyjaśnia wspólnie ze studentami następujące problemy:

- jak przeciwdziałać w brygadzie zakłóceniom nieprzyjaciela?
- jakie przedsięwzięcia należy zrealizować, aby system informacyjny był trwały?

Zakończenie zajęć:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- podanie terminu zaliczenia studentom, którzy nie byli przygotowani do zajęć;
- podanie tematu kolejnego zajęcia oraz terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

B. KIEROWANIE NATARCIEM ODDZIAŁU

Zajęcie 18

I. **TEMAT: MANEWR W WALCE Z ODWODAMI PRZECIWNIKA I POTĘGOWANIE NATARCIA**

II. **CELE:** 1. Uczyć studentów kierowania walką brygady, w tym zasad walki z odwodami przeciwnika.

2. Uczyć studentów **zasad** potęgowania natarcia.

3. Kształtować predyspozycje dowódcze i sztabowe.

III. ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA

1. Taktyczna ocena terenu.

2. Walka z odwodem przeciwnika:

a) określenie sposobu realizacji zadania;

b) precyzowanie zadań bojowych;

c) udokładnienie współdziałania.

3. Wprowadzenie do walki drugiego rzutu brygady:

a) określenie sposobu realizacji zadania;

b) precyzowanie zadań bojowych;

c) udokładnienie współdziałania.

IV. **FORMA:** Zajęcie grupowe w terenie.

V. **CZAS:** 5 godzin lekcyjnych (225 min.).

VI. WSKAZÓWKI:

A. ORGANIZACYJNE:

1. Na kilka dni przed zajęciem udzielić studentom instruktażu, w czasie którego:

a) sprawdzić:

- pobranie założenia taktycznego nr 2 oraz sklejenie map

1:50 000 z położeniem wojsk własnych i wiadomościami o przeciwniku o 9.30 2.4;

b) nakazać:

- uzupełnić mapę danymi z założenia taktycznego nr 2;

- wrysować wnioski z **oceny sytuacji**;

- wrysować decyzję do natarcia;

- przygotować się do pracy w terenie w roli dowódcy 73 BPanc i oficerów grupy operacyjnej;

- przygotować się do złożenia meldunku bojowego w roli dowódcy 1 bcz;

- przygotować się do prowadzenia taktycznej oceny terenu;

2. Zajęcie składa się z dwóch części:

- pierwsza w oparciu o założenie taktyczne nr 2 i sytuację o 9.30 2.4, dotyczy manewru i walki z odwodami przeciwnika (realizowana na punkcie pracy nr 1);

- druga w oparciu o dyktowaną przez nauczycieli akademickich sytuację o 11.00 2.4, dotyczy potęgowania natarcia realizowana na punkcie pracy nr 2).

3. Zajęcie prowadzi na dwóch punktach pracy:

- nr 1: 100 m płn.-zach. OMT WIŚNIEW /9248/;

- nr 2: 300 m pld.-wsch. rozwidlenie ulic w RZĄDZY /9148/.

4. Zajęcie z taktyki ogólnej, na każdym punkcie pracy jest poprzedzone zajęciem 18 a z RW, podczas którego eksponowana jest ocena przeciwnika.

5. Czas przeznaczony na zajęcia:

- przejazd na punkt pracy nr 1 - 8.00 - 9.00;

- praca na punkcie pracy nr 1 - 9.00 - 10.00;

- przejazd na punkt pracy nr 2 - 10.00 - 10.20;

- praca na punkcie pracy nr 2 - 10.20 - 13.00;

- powrót do AON - 13.00 - 14.00.

6. Przed opuszczeniem punktów pracy sprawdzić czy nie pozostawiono dokumentów niejawnych.

UWAGA: W trakcie zajęcia 18 z TO prowadzone są zajęcia: 18 a z RW n.t. "Ocena przeciwnika i kierowanie rozpoznaniem w natarciu", oraz 18 b z Art. n.t. "Kierowanie ogniem i pododdziałami artylerii w toku natarcia".

B. METODYCZNE:

1. Zajęcia prowadzi pod kątem zastosowania zasad sztuki wojennej (celowość działania, ekonomia sił, manewrowość, aktywność, zaskoczenie, zachowanie zdolności bojowej).

2. Rozpatrywane problemy taktyczne mają być związane z praktycznym użyciem poszczególnych elementów ugrupowania bojowego.

3. Problemy rozpatrywane na punkcie pracy nr 1, dotyczą sposobu

odparcia kontrataku przeciwnika, natomiast problemy rozpatrywane na punkcie pracy nr 2 dotyczą potęgowania uderzenia.

4. W czasie zajęcia zwracać uwagę na umiejscowienie elementów decyzji w terenie i tzw. "pracę bez mapy".

5. Zajęcie prowadzić z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego.

6. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA:

Punkt pracy nr 1

Organizacja zajęcia:

Po przyjęciu meldunku i podaniu tematu zajęcia nauczyciel akademicki sprawdza wykonanie zadań postawionych na instruktażu. Wyznacza czas na indywidualną orientację topograficzną i taktyczną. Wyznacza studenta do złożenia meldunku w roli dowódcy 1 bcz, wskazując mu niezbędne dane w terenie.

We wprowadzeniu wskazuje na celowość przyjazdu dowódcy 73 BPanc wraz z grupą operacyjną na SDO dowódcy 1 bcz.

1. TAKTYCZNA OCENA TERENU

W zagadnieniu tym nauczyciel akademicki rozpatruje, poza czasem operacyjnym, teren w aspekcie wykorzystania go przez przeciwnika i wojska własne.

Pomocne tu mogą być pytania:

- jak przeciwnik wykorzystałby teren, aby zaskoczyć 73 BPanc?
- gdzie wybrałby kierunek głównego uderzenia?
- jaka jest przepustowość terenu i możliwość skrytego manewru?
- z której rubieży najdogodniej byłoby odpierać kontratak przeciwnika?
- jakie możliwości powinna zapewnić dogodna rubież do walki z kontratakiem odwodu przeciwnika?

2. WALKA Z ODWODEM PRZECIWNIKA

a) określenie sposobu realizacji zadania:

Nauczyciel akademicki na punkcie pracy nr 1 powinien rozstrzygnąć następujące problemy:

- cel przyjazdu dowódcy brygady na SDO dowódcy 1 bcz;
- sposób pracy dowódcy 73 BPanc.

Następnie nauczyciel akademicki wyznacza dowódcę brygady i grupę operacyjną i nakazuje w czasie operacyjnym o 9.30 2.4 rozwiązać problem stojący przed brygadą.

Po zakończeniu pracy, metodą grupową rozpatrzeć następujące problemy:

- dobre i złe strony rubieży, z której będzie **odpieran** kontratak;
- sposób zminimalizowania przewagi przeciwnika;
- inne sposoby walki z odwodami przeciwnika.

b) Precyzowanie zadań bojowych:

Nauczyciel akademicki wyznacza studenta, który w roli dowódcy 73 BPanc precyzuje w czasie operacyjnym zadania bojowe dla sił wydzielonych do walki z odwodem przeciwnika.

c) udokładnienie współdziałania:

Nauczyciel akademicki wyznacza spośród studentów dowódcę brygady, który w czasie operacyjnym udokładnia współdziałanie sił zaangażowanych w odparciu kontrataku odwodu 121 BZ.

Na zakończenie pracy na punkcie nauczyciel podkreśla znaczenie czynnika czasu w przygotowaniu odparcia uderzenia odwodów przeciwnika.

Punkt pracy nr 2

3. WPROWADZENIE DO WALKI DRUGIEGO RZUTU

Nauczyciel akademicki nakazuje studentom przygotować się do wrysowania dyktowanej sytuacji. Następnie dyktuje ją na podstawie mapy 1:50 000 z położeniem stron o 11.00 2.4. M.in. wynika z niej potrzeba potęgowania uderzenia, ale przewidziany do działania w tej roli batalion znajduje się w narzutowym polu minowym.

Po upewnieniu się, że sytuacja jest poprawnie wrysowana, dokonuje podziału grupy na 2-3 zespoły ćwiczące. Następnie wyznacza im miejsce do pracy i włączając czas operacyjny nakazuje rozwiązać problem stojący przed brygadą.

Po upływie 10-15 minut, wysłuchuje rozwiązania przedstawionych przez dowódców poszczególnych zespołów ćwiczących.

W uzasadnieniach decyzji można wykorzystać **następujące pytania dotyczące:**

a) określenia sposobu realizacji zadania:

- jakimi siłami i w jakim czasie potęgować uderzenie?
- gdzie wybrać kierunek i rubież wprowadzenia do walki drugiego rzutu?
- jak uzyskać zaskoczenie przeciwnika?
- jak osiągnąć przewagę na kierunku wprowadzenia do walki świeżych sił?

- w jaki sposób zabezpieczyć wejście do sił przewidzianych do potęgowania natarcia?

b) precyzowanie zadań bojowych:

Po wysłuchaniu meldunków decyzji i krótkich uzasadnień wybranych elementów decyzji, nauczyciel wyznacza ćwiczącego dowódcę brygady i nakazuje mu sprecyzować zadania bojowe dla sił użytych do potęgowania uderzenia.

c) udokładnienie współdziałania:

Wykładowca powinien poinformować studentów, że w wypadku zmian w planie współdziałania, dowódca powinien, uwzględniając zaistniałą sytuację dokonać jego korekty.

Wyznaczony dowódca brygady udokładnia współdziałanie sił potęgujących natarcie.

Należy tu wyegzekwować u studentów rozpatrzenie następujących problemów:

- w jaki sposób zapewnić powodzenie **tym pododdziałom, które realizują najważniejsze zadania?**

- jak zapewnić sobie więcej czasu na realizację zadań?

- czy w aktualnej sytuacji można zaskoczyć nieprzyjaciela.

Zakończenie zajęcia:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;

- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;

- podanie terminu zaliczenia zajęcia tym studentom, którzy nie byli do nich przygotowani;

- podanie tematu kolejnego zajęcia i terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 21

- I. **TEMAT: UTRZYMANIE CIĄGŁOŚCI NATARCIA, PRZEJŚCIE DO POŚCIGU I WYKONANIE RAJDU LĄDOWEGO**
- II. **CELE:** Uczyć studentów warunków tworzenia sprzyjających sytuacji przejścia do pościgu i wykonania rajdu lądowego.
- III. **ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA**
  1. Prowadzenie pościgu przez oddział.
  2. Organizacja i prowadzenie rajdu lądowego.
- IV. **FORMA:** Zajęcia grupowe w szkolnym ośrodku dowodzenia (SOD).
- V. **CZAS:** 3 godziny lekcyjne (135 min.).
- VI. **WSKAZÓWKI**
  - A. **ORGANIZACYJNE**
    1. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu, na którym:
      - a) sprawdzić:
        - pobranie założenia taktycznego nr 3 i sklejenie map z położeniem wojsk własnych i wiadomościami o przeciwniku o 13.30 2.4, które oficerowie powinni pobrać wcześniej;
      - b) nakazać:
        - uzupełnić mapę danymi z założenia taktycznego nr 3;
        - wrysować wnioski z oceny sytuacji;
        - wrysować decyzję dowódcy 73 BPanc do dalszej walki;
        - być gotowym do uzasadnienia podjętej decyzji oraz dalszego dowodzenia brygadą w czasie natarcia;
      - c) wyjaśnić:
        - tok prowadzenia zajęcia w szkolnym ośrodku dowodzenia.
  - B. **METODYCZNE**
    1. W zajęciu eksponować takie zasady sztuki wojennej jak:
      - aktywność,
      - manewrowość,
      - zaskoczenie,
      - celowość działania.
    2. W rozpatrywanych zagadnieniach wyeksponować czynnik czasu.

3. W czasie realizacji 2 zagadnienia nauczyciel akademicki wykorzystuje do dyktowania sytuacji mapę 1:50 000 z położeniem stron o 15.00 2.4.

4. Zajęcie prowadzić z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego.

5. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

Organizacja zajęcia:

Po przyjęciu meldunku i podaniu tematu nauczyciel akademicki sprawdza wykonanie zadań postawionych na instruktażu. Dokonuje podziału grupy na osoby funkcyjne w grupie operacyjnej.

Nawiązuje do poprzedniego zajęcia, gdyż obecne są jego konsekwencją. Nakazuje dowódcy brygady przystąpić do działania.

Czas operacyjny 13.30 2.4.

1. PROWADZENIE POŚCIGU PRZEZ ODDZIAŁ

Nauczyciel akademicki kontroluje pracę dowódcy brygady i grupy operacyjnej nad rozwiązywaniem problemu.

Śledząc tok pracy dowódcy należy zwracać uwagę na czas w jakim on zakończy pracę. Jeśli praca trwa zbyt długo należy stosować kary taktyczne.

Rozpatrując problematykę przejścia do pościgu przez pododdziały brygady należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- jaki rodzaj pościgu może realizować brygada?
- jakie siły mogą przejść do pościgu?
- w jakim czasie i na którym kierunku rozpocząć pościg oraz jakie są możliwości przeciwdziałania przeciwnika?
- jak utrudnić przeciwnikowi zajęcie kolejnej rubieży opóźniania?
- jakie stosować formy manewru, aby najszybciej osiągnąć końcowy cel natarcia?
- jakie przedsięwzięcia organizacyjne rodzajów wojsk i służb należy sprecyzować w celu zapewnienia wysokiego tempa pościgu?

2. ORGANIZACJA I WYKONANIE RAJDU LĄDOWEGO

Nauczyciel akademicki dyktuje sytuację o 15.00 2.4, po upewnieniu się o poprawności jej wrysowania, w roli dowódcy 2 KZ stawia zadanie do wykonania rajdu lądowego.

Następnie wyznacza 2-3 zespoły ćwiczące i nakazuje w czasie operacyjnym rozwiązać problemy stojące przed brygadą.

W zagadnieniu tym nauczyciel akademicki ukierunkowuje prace dowódcy brygady i grupy operacyjnej na utworzenie elementu ugrupowania bojowego który będzie wysłany w głąb obrony przeciwnika.

Wyjaśnia, że informacjami, które powinien uwzględnić dowódca organizując działanie oddziału rajdowego są wiadomości przekazane przez elementy rozpoznania własne i przełożonego.

W dalszej części zagadnienia zwraca uwagę na wyeksponowanie takich problemów jak:

- celowość utworzenia doraźnego elementu ugrupowania bojowego brygady;
- kierunek i czas wejścia do działania, a reakcja przeciwnika;
- zapewnienie wysokiego tempa w czasie marszu do rubieży wejścia do działania i w głębi obrony przeciwnika;
- sposób współdziałania z pododdziałami realizującymi pościg;
- kolejność niszczenia obiektów przeciwnika;
- sposób działania po wykonaniu zadania.

Zakończenie zajęcia:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- podanie terminu zaliczenia zajęcia studentom, **którzy** nie byli do nich przygotowani;
- informuje studentów o terminie kolejnych zajęć i terminie instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Zajęcie 22

I. **TEMAT:** OKRĄŻENIE PRZECIWNIKA I JEGO LIKWIDACJA

II. **CELE:** Uczyć studentów rozwiązywania problemów taktycznych związanych z okrążeniem przeciwnika i jego likwidacją.

III. **ZAGADNIENIA KSZTAŁCENIA**

1. Kierowanie oddziałem podczas okrążenia przeciwnika.
2. Likwidacja okrążonego przeciwnika.

IV. **FORMA:** Zajęcie grupowe w szkolnym ośrodku dowodzenia (SOD).

V. **CZAS:** 2 godziny lekcyjne (90 min.).

VI. **WSKAZÓWKI:**

A. ORGANIZACYJNE

1. Na kilka dni przed zajęciami udzielić instruktażu, na którym:

a) nakazać:

- pobrać mapy 1:50 000 z położeniem wojsk własnych i wiadomościami o przeciwniku o 16.30 2.4, które po sklejeniu deponowane są do czasu zajęcia u nauczyciela akademickiego;
- posiadanie na zajęciach przyborów do pracy na mapie;

b) wyjaśnić, że:

- zajęcie 22 jest kontynuacją zajęcia 21;
- zajęcie będzie prowadzone w szkolnym ośrodku dowodzenia,

B. METODYCZNE

1. W zajęciu eksponować takie zasady sztuki wojennej jak:

- aktywność;
- manewrowość;
- ekonomię sił.

2. Studenci rozwiązują problemy związane z sytuacją o 16.30 2.4 w czasie zajęcia.

3. Szczególną uwagę zwracać na kierowanie walką brygady w skrajnie ograniczonym czasie.

4. Zajęcie prowadzić z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego.

5. Zajęcie prowadzić zgodnie z wytycznymi kierownika zakładu.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

Organizacja zajęcia:

Po przyjęciu meldunku i podaniu tematu nauczyciel akademicki dzieli grupę na dwie części tworząc sztaby.

Nakazuje rozdać mapy z sytuacją o 16.30 2.4.

Wyznacza czas na zapoznanie się z nią a następnie wprowadza w czas operacyjny i w roli dowódcy 2 KZ stawia zadanie do okrążenia przeciwnika i jego rozbicia we współdziałaniu z prawoskrzydłowym sąsiadem. Po czym określa limit czasu niezbędny na ocenę sytuacji i podjęcie decyzji.

Następnie przypomina problemy jakie dowódca rozpatrywał podczas oceny sytuacji i konfrontuje decyzje ćwiczących dowódców.

1. KIEROWANIE ODDZIAŁEM PODCZAS OKRĄŻENIA PRZECIWNIKA

Nauczyciel akademicki problematykę kierowania walką oddziału rozpatruje wysłuchując sprecyzowanych zadań przez dowódców w sytuacji na polu walki.

W zagadnieniu tym powinien wysunąć na plan pierwszy następujące problemy:

- jakich zabiegów organizacyjnych należy dokonać w pododdziałach brygady aby narzucić przeciwnikowi swoją wolę?
- jakie przed brygadą stoją cele częściowe i kolejność ich realizacji aby osiągnąć końcowy cel walki?
- w jaki sposób zapewnić realizację manewru pododdziałom brygady wyznaczonych do osiągnięcia celów częściowych?
- w jaki sposób udokładnić współdziałanie z sąsiadami podczas realizacji zadania?

2. LIKWIDACJA OKRĄŻONEGO PRZECIWNIKA

W zagadnieniu tym nauczyciel akademicki wysłuchuje koncepcji rozbicia okrążonego nieprzyjaciela, ustosunkowując się do przedstawionych wariantów rozwiązania, dyskusję ukierunkowuje na rozpatrzenie następujących problemów:

- jakich sił użyć do rozcięcia okrążonego przeciwnika nie zapominając jednocześnie o osiągnięciu głównego celu walki?
- jak wykorzystać wysiłek poszczególnych rodzajów wojsk i służb w rozbijaniu okrążonego przeciwnika?
- jak zorganizować współdziałanie podczas likwidacji okrążonego przeciwnika?

- jak przeciwdziałać przeciwnikowi, który dążyłby do rozcięcia pierścienia okrążenia?

- jak zapewnić bezpieczeństwo pododdziałów własnych i uniknąć strat od ognia sąsiada?

Zakończenie zajęcia i III części ćwiczenia nr 121:

- ocena realizacji celu szkoleniowego zajęcia i III części ćwiczenia;
- ocena przygotowania się studentów do zajęcia;
- podanie oceny grupowej i ocen indywidualnych za ćwiczenie nr 121;
- podanie terminu zaliczenia ćwiczenia studentom, którzy mają zaległości w zakresie nieobecności oraz ocen niedostatecznych;
- podanie tematu kolejnego zajęcia i terminu instruktażu.

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

Wydrukowano w 25 egz,

Egz. nr 1-25 Bibl.Główna DZN

Wyk. ppłk KALINOWSKI

Druk AON nr pf775/WW

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

P O U F N E

Egz. nr ...

Dla nauczycieli akademickich
i studentów

ĆWICZENIE Nr 121

TEMAT: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Cz. III: NATARCIE ODDZIAŁU

ZAŁOŻENIE TAKTYCZNE Nr 1 z TO

Mapy: 1:50 000

N-34-128-A,B,C,D, 129-A,C;
140-A,B,C,D, 141-A

KIEROWNIK
ZAKŁADU STUDIÓW ZINTEGROWANYCH

/-/ płk dr Jan BRZozowski

I

1. "POŁUDNIOWYM" - mimo skoncentrowania na kierunku uderzenia: CEGŁÓW (7950), DOBRE (9946) przeważających sił, nie udało się rozciąć ugrupowania operacyjnego 2 KZ "PÓŁNOCNYCH" i rozbić 5 DZ.

Do 16.00 1.4 opanowali rubież: płd. MIŃSK MAZOWIECKI, 2 km płn. WIŚNIEW (9249), (wył.) KAŁUSZYN, TOPÓR (7763). W wyniku narastania oporu 5 DZ oraz zużycia odwodów natarcie słabnie.

12 DZ (bez 122 BZ) dąży do opanowania do końca dnia dogodnej rubieży. Poszczególne brygady wyprowadzają z walki część sił w celu odtworzenia odwodów.

Wychodząca z walki 20 BPanc została podporządkowana dowódcy 12 DZ.

2. "PÓŁNOCNI" - 5 DZ (bez 73 BPanc) dąży do załamania natarcia przeciwnika na rubieży: MIŃSK MAZOWIECKI, PORĄB (9341), MLĘCIN (9446), NART (9450), CHRÓŚCICE (9053), SINOŁĘKA (8961), stwarzając warunki do wykonania przeciwuderzenia odwodem 2 KZ w kierunku: WIERZBNO (9858), MIENIA (8048).

II

1. Odwód 2 KZ, w składzie 73 BPanc (ćwicząca) i 17 BZ, rozmieszczony w rejonie: WÓLKA PAPLIŃSKA (1755), 5 km płd. MOKOBODY (9376), POGORZEL (1812) do 16.00 1.4 organizował obronę na rubieży: rz. LIWIEC.

Dotychczas był przedmiotem uderzeń lotnictwa myśliwsko-bombowego oraz rozpoznania grup specjalnych przeciwnika.

2. 73 BPanc zajmuje rejon: WÓLKA PAPLIŃSKA, płn. WĘGRÓW (0799), płn. STOCZEK (2461).

Poszczególne pododdziały znajdują w następującym położeniu:

1bcz - zajmuje rejon: płn. WÓLKA PAPLIŃSKA, PAPLIN (1659), 1 km wsch. MATAŁY (2056). Straty: 2 zabitych, 11 rannych, 3 czołgi uszkodzone,

2bcz - zajmuje rejon: płn. BORZYCHY (1561), STARA WIEŚ (1464), Kol, JANÓWKI (1764). Straty: 1 zabity, 10 rannych, 1 czołg zniszczony, 3 uszkodzone;

3bcz - zajmuje rejon: Kol. DRGICZ (2158), 2 km płn. - wsch. MAJDAN (2060), płd. STOCZEK (2461).

Straty: 2 zabitych, 12 rannych, 1 czołg zniszczony, 2 uszkodzone;

4bcz - zajmuje rejon: Kol. TOŃCZA (1265), GRUDZIE III (1070), 2 km zach. POSZEWKA (1469). Straty: 4 zabitych, 27 rannych, 2 BWP zniszczone,

1 uszkodzony 5 bp - zajmuje rejon: Kol. ZUZUŁKA (1867), 1 km płn. Kol. ŻELEŹNIKI (1670), 1 km płd. MIĘDZYLEŚ (2169). Straty: 4 zabitych, 27 rannych, 4 samochody zniszczone, 2 uszkodzone.

Szczegółowe położenie pozostałych pododdziałów brygady zawiera załącznik nr 1 do założenia taktycznego nr 1 - Położenie wyjściowe stron o 16.00 1.4 (mapa 1:50 000 - mag.map.).

III

DANE DODATKOWE:

1. Dowódca 73 BPanc otrzymał zadanie do 16.00 1.4 na SD 2 KZ, gdzie przybył z grupą, operacyjną.

2. Zamiar do natarcia ma zameldować do 16.40.

3. Na rekonesans rubieży wejścia do walki prowadzony przez dowódcę korpusu poleci śmigłowcem razem ze swoją grupą operacyjną.

4. Ukompletowanie 73 BPanc: w ludziach - 95%, w sprzęcie - 97%.

5. Ukompletowanie "POŁUDNIOWYCH" - 12 DZ (bez 122BZ):
w ludziach - 80%, w sprzęcie - 85%.

6. Przyjęto następującą numerację kompanii w poszczególnych batalionach 73 BPanc: 1 bcz (1,2,3 kcz), 2bcz (4,5,6kcz), 3bcz (7, 8,9kcz), 4bz (1,2,3kz), 5bp (1,2,3kp).

7. W kalkulacjach czasowych przyjmując:

- zachód słońca w dn. 1.4-18.10
- wschód słońca w dn. 2.4-5.08

IV

PRACA DO WYKONANIA:

1. **Przestudiować** w dostępnej literaturze fachowej zagadnienia związane z przygotowaniem i prowadzeniem natarcia, w tym:

- Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych. Część I (związek faktyczny, oddział), nr bibl. 4462/R cz.1.

2. Do zajęcia 3 z TO być gotowym w roli dowódcy 73 BPanc do:
- prowadzenia analizy zadania i oceny sytuacji, w kontekście koncepcji natarcia;

- złożenia meldunku zamiaru, w oparciu o graficzny jego wyraz na mapie: 1:50 000.

3. Szczegółowych instruktaży do zajęć **udziela** nauczyciele akademicy.

ZAŁĄCZNIKI:

- Nr 1 - Położenie wyjściowe stron o 16.00 1.4 /mapa
/mapa 1:50 000 - mag.map./
- Nr 2 - Struktura organizacyjna i wyposażenie
5 DZ i 73 BPanc /stan etatowy/
- Nr 3 - Indentyfikator jednostek "POŁUDNIOWYCH"
- Nr 4 - Sytuacja rozpoznawcza
- Nr 5 - Sytuacja artyleryjska
- Nr 6 - Sytuacja inżynierska
- Nr 7 - Sytuacja obrony przeciwlotniczej
- Nr 8 - Sytuacja obrony przeciwchemicznej
- Nr 9 - Sytuacja łączności
- Nr 10 - Sytuacja logistyczna

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I WYPOSAZENIE 5 DZ i 73 BPanc
/stan etatowy/

MIKROZA

- 1 -

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I WYPOSAZENIE/STAN ETATOWY
w Meldunek skrocony 5 DZ PQL (PQLe787)

ZD/ZT/ODDZIAŁ/ PODDZIAŁY	Stan osobowy	Artyl. i mozdz	Czołgi średnie	Czołgi lekkie	Czołgi razem	BWP	BWR	Transp. bojowe	BWP,BWR tr.boj.	opk i niesz.cz	Samoch. i inne
5 DtwoDZ	PQL	340	-	-	-	-	-	-	-	-	62
73 BPanc	PQL	2871	30	90	-	90	32	1	2	35	10
45 BZ	PQL	3319	42	30	-	30	62	1	32	95	6
13 B7	PQL	3350	42	30	-	30	62	1	32	95	6
59 bdow	PQL	730	-	-	-	-	-	-	-	-	98
15 pappanc	PQL	651	-	-	-	-	-	-	-	-	146
22 pa	PQL	980	36	-	-	-	-	-	-	-	109
5 prplot	PQL	861	-	-	-	-	-	-	-	-	170
2 br	PQL	500	-	-	-	-	7	3	12	22	24
krcl	PQL	138	-	-	-	-	-	-	-	-	16
5 ksap	PQL	660	-	-	-	-	-	-	-	-	152
5 krem	PQL	330	-	-	-	-	-	-	-	-	110
5 kzaop	PQL	591	-	-	-	-	-	-	-	-	340
56 kmed	PQL	206	-	-	-	-	-	-	-	-	27
kzapas	PQL	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 DZ	PQL	15689	150	150	-	150	163	6	78	247	2509

MIKROZA

- 1 -

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I WYPOSAZENIE/STAN ETATOWY
w Meldunek skrocony 73 BPanc PQL (PQLe702)

ZD/ZT/ODDZIAŁ/ PODDZIAŁY	Stan osobowy	Artyl. i mozdz	Czołgi średnie	Czołgi lekkie	Czołgi razem	BWP	BWR	Transp. bojowe	BWP,BWR tr.boj.	opk i niesz.cz	Samoch. i inne
bdow	PQL	333	-	-	-	-	-	-	-	-	49
1 bcz	PQL	144	-	30	-	30	-	-	-	-	10
2 bcz	PQL	144	-	30	-	30	-	-	-	-	10
3 bcz	PQL	144	-	30	-	30	-	-	-	-	10
4 bz	PQL	372	6	-	-	-	30	-	-	30	14
5 bp	PQL	422	6	-	-	-	-	-	-	-	44
das	PQL	242	18	-	-	-	-	-	-	-	18
dappanc	PQL	199	-	-	-	-	-	-	-	-	35
daplot	PQL	230	-	-	-	-	-	-	-	-	38
kr	PQL	40	-	-	-	-	2	1	2	5	2
ksap	PQL	182	-	-	-	-	-	-	-	-	60
krem	PQL	108	-	-	-	-	-	-	-	-	28
kmed	PQL	29	-	-	-	-	-	-	-	-	2
kzaop	PQL	121	-	-	-	-	-	-	-	-	83
kzapas	PQL	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73 BPanc	PQL	2871	30	90	-	90	32	1	2	35	10

Załącznik 3

do założenia taktycznego
nr 1

IDENTYFIKATOR JEDNOSTEK "POŁUDNIOWYCH"

ZO	ZT	ODDZIAŁY	PODODDZIAŁY
1	2	3	4
1A	2DZ	20 BPanc	20 Dztwo Brygady, 201,202,203bcz,204bpz 20 das,20daplot,20krozp,20plrsk, 20 ksap,20kłącz,20krem,20kzaop, 20 kmed.
		21 BZ	21 Dztwo Brygady,211bcz,212,213,214bpz 21 das,21dappanc,21daplot,21krozp 21 plrsk,21ksap,21kłącz,21krem, 21kzaop,21kmed
		22 BZ	22 Dztwo Brygady, 221bcz,222,223,224bpz 22 das,22dappanc,22daplot,22krozp 22 plrsk,22ksap,22kłącz,22krem 22 kzaop, 22kmed
		Jednostki dywizyjne	2 Dztwo Dywizji,2pa, 2prplot, 2dar 2 dappanc, 2eśm, 2brozp, 2bsap 2 błącz, 2kpchem, 2brem, 2bzaop, 2 bmed
	3DZ	30 BPanc	30 Dztwo Brygady, 301,302,303bcz, 304bpz 30 das, 30daplot, 30krozp, 30plrsk 30 ksap, 3kłącz, 30krem, 30kzaop 30 kmed
		31 BZ	31 Dztwo Brygady, 311bcz, 312,314bpz 31 das, 31dappanc, 31daplot, 31krozp 31 plrsk, 31ksap, 31kłącz,31krem,31krozp ~~31 kmed~~
		32 BZ	32 Dztwo Brygady, 321bcz, ~~322,323,324bpz~~ 32 das, 32dappanc, 32daplot, 32krozp 32 plrsk, 32ksap,32kłącz,32krem,32kzaop 32 kmed
		Jednostki dywizyjne	3 Dztwo Dywizji, 3pa, 3prplot, 3dar 3 dappanc, 3eśm, 3brozp, 3bsap, 3błącz 3 kpchem, 3brem, 3bzaop, 3bmed

1	2	3	4
	12DZ	120 BPanc	120 Dztwo Brygady, 1201,1202, 1203bcz 1204 bpz, 120das, 120daplot, 120krozp 120 plrsk, 120ksap, 120kłącz, 120krem 120 kzaop, 120kmed
		121 BZ	121 Dztwo Brygady, 1211bcz, 1212,1213, 1214bpz, 121das, 121dappanc, 121daplot 121 krozp, 121plrsk, 121ksap, 121kłącz 121 krem, 121kzaop, 121kmed
		122 BZ	122 Dztwo Brygady, 1221bcz, 1222, 1223, 1224bpz, 122das, 122dappanc, 122daplot, 122 krozp, 122 plrsk, 122 ksap,122kłącz, 122 krem, 122kzaop, 122kmed
		Jednostki dywizyjne	12 Dztwo Dywizji, 12pa, 12prplot, 12da 12 dappanc, 12eśm, 12brozp, 12bsap 12 błącz, 12kopchem, 12bzaop, 12bmed
Jednostki armijne	WRiA WOPL WROzp WInż. Włącz. WLogist. WOPChem WDes LWLąd.	13 ppanc, 1lpaa, 12paa, 10prt, 1 prplot 1 p WRE, 1bs, 1 ebsr 1 BSap, 1ppont, 1pdm 1 płącz, 1 prlk 21,22,23bzaop, 5,15btr, 14bes,bżywn, 6 bmk, 7bdm, 8,9,10 bmw 1 bopchem 11 bdsz pśb-24 Mi-24,pśt-24M-6,eśm-6 Mi-2, 6M-8 Lotnictwo taktyczne wspiera wysiłkiem 100-150s/w na dobę walki samolotem myśliwsko-bombowym SU-27 i Mig-27	

Załączniki:

Nr 1 - Stan ilościowy i ważniejsze wyposażenie "Południowych"

Nr 2 - Organizacja szczegółowa i informacja o ilości sprzętu.

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK ZAKŁADU AO

OPRACOWAŁ:

/-/ płk dr.Wiesław ZAJDZIŃSKI   /-/ płk dr Andrzej PODKOWSKI

Załącznik 1

Do Identyfikatora
jedn. "Południowych"

STAN ILOŚCIOWY I WAŻNIEJSZE WYPOSAŻENIE "POŁUDNIOWYCH"

DZ stan 14387
hb 122 mm - 90 szt
wyrzutnie art.rakiet.BM-21 - 12 szt
moździerze 120 mm - 42 szt
czołgi T-55 - 150 szt
transp.opanc. BWP - 220 szt
transp.inne - 50 szt
wyrzutnie ppk - 6 szt
armaty ppanc 85 mm - 48 szt
wyrzutnie rakiet
p/lotnicze "OSA" - 16 szt
rakiety p/lotnicze S-2M - 80 szt
armaty plotn.S-60(holow) - 20 szt
armaty plotn.ZSU-23-4 - 12 szt
armaty plotn. ZU-23-2 - 30 szt

BPanc stan 2627
hb 122 mm - 18 szt
moździerze 120 mm - 6 szt
czołgi T-55 - 90 szt
transp.opanc.BWP - 30 szt
transp.inne - 10 szt
rakiety plotnicze S-2M - 24 szt
armaty plotn S-60 - 4 szt
armaty plotn. ZSU-23-4 - 4 szt
armaty plotn. ZU-23-2 - 8 szt

BZ stan 3281
hb 122 mm - 18 szt
moździerze 120 mm - 18 szt
czołgi T-55 - 30 szt
transp.opanc.BWP - 90 szt
transp.inne - 10 szt
armaty p/panc.85 mm - 18 szt
środki p/lotnicze jak w BPanc

Załącznik 2

Do Identyfikatora
jednostek "Południowych"

ORGANIZACJA SZCZEGÓŁOWA I INFORMACJE
O ILOŚCI SPRZĘTU

1. Bcz w BZ i BPanc wyposażone w czołgi T-55
2. Bpz w BZ i BPanc wyposażone są w transp.opanc. BWP
3. Kompanie wsparcia w bpz składają się z plutonu ppk "Fagot" (4 szt) i plutonu moździerzy 120mm (6 szt)
4. Das w BZ i BPanc składa się z trzech baterii sam.haubic 122mm "Goździk" Razem 18 szt
5. Daplot w BZ i BPanc składa się z trzech baterii (pierwsza bateria - 8 szt armat ZU-23-2 plus 8 sztuk S-2M druga bateria - 4 szt armat ZSU-23-4 plus 8 szt S-2M, trzecia bateria - 4 szt armat **plotn** S-60 (holowane) plus 8 szt S-2M.
6. Dappanc w BZ składa się z trzech baterii armat ppanc 85mm po 6 szt. Razem 18 szt.
7. Pułk artylerii w DZ składa się z trzech das 122mm "Goździk" po 12 szt. Razem 36 szt.
8. Dar w DZ składa się z trzech baterii po 4 wyrzutnie art. raketowej BM-21. Razem 12 szt.
9. Dappanc w DZ składa się z baterii ppk (6 wyrzutni) i dwóch baterii ppanc armat 85mm po 6 sztuk. Razem 12 szt.
10. Pułk rakiet p/lotniczych DZ składa się z czterech baterii po 4 wyrzutnie rakiet typu "OSA" i **dywizjonu artylerii p/lotniczej w składzie** bateria ZU-23-2 (6 szt) +8S-2M oraz z dwóch baterii armat S-60 (po 4 szt). Razem 8 S-60. Ponadto w pułku jest bateria dowodzenia i bateria techniczna.
11. Pułk artylerii armat **armii** składa się z trzech dywizjonów hb 152mm po 12 szt. Razem 36 szt. Jeden dywizjon ma hb samobieżne, pozostałe dwa dywizjony hb holowane.
12. Pułk art.ppanc armii składa się z trzech dywizjonów armat ppanc 85mm po 18 szt. Razem 54 szt.

13. Pułk rakiet taktycznych armii składa się z dwóch dywizjonów. Jeden wyposażony jest w rakiety typu "TOCZKA" - 4 szt, drugi w rakiety R-70 - 4 szt. Razem - 8 szt.

14. Pułk rakiet plotniczych armii składa się z pięciu baterii po 4 wyrzutnie. Razem 20 szt.

Załącznik 4

do założenia taktycz.nr 1

SYTUACJA ROZPOZNAWCZA

o 16.00 1.04

I

Do 16.00 szef rozpoznania 73 BPanc otrzymał następujące informacje o przeciwniku:

- w rejonie południe WIŚNIEW (9149), stanowiska ogniowe artylerii;
- w rejonie 1 km zach. WOLA POLSKA (9246) znajdują się pojazdy opancerzone z wyrzutniami ppk;
- wykryte prowadzenie rozbudowy fortyfikacyjnej rubieży BARCZAÇA - MIENIA - GRODZISK;
- działa przeciwpancerne w kolumnie marszowej zatrzymane w m. JĘDRZEJÓW;

II

Strukturę organizacyjną wojsk przeciwnika przyjmować na podstawie: ORGANIZACJA WOJSK, Część III, Wariant "D" Struktury organizacyjne wojsk strony przeciwnej; nr bibl.pf 3175./baza danych MIKROS/.

Ukompletowanie przeciwnika - jak w założeniu z taktyki ogólnej.

Strukturę organizacyjną pododdziałów rozpoznawczych przyjmować na podstawie: ROZPOZNANIE WOJSKOWE, Zeszyt nr 2, Warianty przyszłościowych struktur organizacyjnych; nr bibl. S/1588, /baza danych MIKROS/.

III

73 kr ześrodkowana w rejonie m. GRUSZCZYNO (6118), odtwarza gotowość bojową.

Kompania poniosła straty:

- uszkodzony BRDM-2 w 1 plr - remont potrwa około 4-6 godzin;
- dwóch żołnierzy - zwiadowców zabitych;
- dwóch rannych - w tym dowódca 1 plr.

IV

Praca do wykonania:

1. Do zajęcia nr 2 i nr 8:

- w roli szefa rozpoznania być gotowym do prowadzenia oceny przeciwnika, złożenia meldunku i jego uzasadnienia oraz przedstawienia koncepcji organizowania rozpoznania;

- przestudiować literaturą;

1. Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne. Podręcznik ASG WP 1985, nr bibl. 02080.

2. L. Ciborowski, Rozpoznanie wojskowe, Zeszyt 2. Warianty przyszłościowych struktur organizacyjnych, AON 1991, nr bibl. S/1588.

3. L. Ciborowski, Organizacja rozpoznania w sztabach, AON 1991, nr bibl. S/1590.

4. J. Kisiel, Ocena przeciwnika, wykład AON 1990, nr bibl. pf 3078.

5. J. Zieliński, Ocena nieprzyjaciela, skryp ASG WP, 1989, nr bibl. S/1106.

6. R. Szpyra, Usprawnienie procesu oceny nieprzyjaciela w natarciu i obronie /DZ, DPanc/ z zastosowaniem teorii decyzji informacyjnych, rozprawa doktorska ASG WP 1990, nr bibl. pf 9017.

2. Do zajęcia nr 13:

- na kalkach wrysować niezbędne elementy oceny przeciwnika, decyzji dowódcy pułku;

- przedstawić /swoją/ koncepcję rozpoznania graficznie na kalce;

- przygotować część pisemną /legendę do planu rozpoznania/ do wypełnienia w zakresie podanym na instruktażu;

- w czasie zajęć być w gotowości do uzasadnienia przyjętych rozwiązań;

- przestudiować literaturę;

1. Sformalizowana bojowa dokumentacja rozpoznawcza szczebla taktycznego /dywizja, pułk/, Szt.Gen.WP 1987, nr bibl. pf 22931.

2. Aneks do sformalizowanej dokumentacji rozpoznawczej ASG WP 1990, nr bibl. pf 2980.

3. J. Zieliński, Organizacja i prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych, Podręcznik ASG WP 1989, nr bibl. S/1098.

3. Do zajęcia nr 16a:

- wypełnić legendę do **planu** rozpoznania w zakresie podanym na instruktażu, w notatkach przygotować układ zadania dla elementu rozpoznawczego i przemyśleć jego treść;

- w czasie zajęć być w gotowości do uzasadnienia celu i zadań rozpoznania, przyjętych rozwiązań oraz do stawiania zadań;

- przestudiować literaturę.

1. Wzory bojowych dokumentów rozpoznawczych pułk - dywizja - armia, ASG WP 1984, nr bibl. 01809.

2. Praca organizacyjna organów rozpoznawczych na szczeblach taktycznych ZN nr 1/20/79, dodatek, nr bibl. 0822.

3. Doskonalenie elementów systemu rozpoznania ogólnowojskowego, Myśl Wojskowa nr 3/1975 /tajna/ nr bibl. 017416.

OPRACOWAŁ

/-/ mjr dr A. NOWAK

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK II ZAKŁADU

/-/ppłk dypl. J. KISIEL

Załącznik 5

do założenia taktycznego nr 1

SYTUACJA ARTYLERYJSKA

o 16.00 1.04

I. Położenie artylerii organicznej.

Pododdziały artylerii 73 BPanc do 16.00 zajęły rejon wyjściowy, gdzie odtwarzają zdolność do dalszych działań.

73 das posiada 18 haubic samobieżnych 2S-1. Dywizjon przeciwpancerny brygady posiada 6 wyrzutni 9P133 i 12 armat 85 mm. W kompaniach wsparcia batalionów zmechanizowanych po 6 moździerzy ciągnionych 120 mm i po 4 wyrzutnie FAGOT (w bp - 6M 82 mm).

Pododdziały artylerii posiadają pełne ruchome zapasy amunicji. W tyłach brygady znajduje się 0,3 jo amunicji artyleryjskiej.

II. Położenie artylerii przydzielonej.

1. 22pa (bez 2dar) wykonuje zadania bojowe w składzie 45 BZ. Stanowiska ogniowe 1/7 pa w rejonie: pkt. 174,0 (9851), wył. pkt. 170,0 (9653), POKRZYWNİK (9651). Dywizjon posiada 17 haubic samobieżnych 122 mm. SD 22pa w rejonie CZARNOGŁÓW (9751). Stan amunicji 0,5 jo, w tyłach brygady brak amunicji do 122 mm HS.

III. Praca do wykonania.

1. Do zajęcia nr 5 "Możliwości i sposoby ogniowego przygotowania i wsparcia ataku".

- przeprowadzić analizę zadania i ocenę sytuacji;
- przedstawić koncepcję użycia artylerii do ognia pośredniego oraz użycia artylerii przeciwpancernej.

3. LITERATURA:

- założenie nr 1 w tym załącznik "sytuacja artyleryjska o 16.30 1.04";
- zarządzenie bojowe szefa WRiArt. 2 KZ;

- podręcznik "Wojska raketowe i artyleria w operacji i walce" rozdz. V nr bibl. 3127;
- materiały do studiowania "Artyleria w walce" nr pf 75/s.

OPRACOWAŁ

/-/ płk dr Ryszard BIERNACIK

/-/ kpt. dypl. Jarosław TOMASZEWSKI

SYTUACJA INŻYNIERYJNA o 16.00 1.04

1. Z przebiegu dotychczasowych działań wynika, że nieprzyjaciel po wyczerpaniu możliwości wykonywania przejść w zaporach oraz z uwagi na podchodzenie naszych odwodów prawdopodobnie przejdzie do obrony. Po zorganizowaniu obrony należy liczyć się z intensywną rozbudową rejonów obrony, a szczególnie z rozbudową zapór minowych przed przednim skrajem oraz niszczeniem urządzeń i obiektów drogowych. W rejonie pld PRZYTOKA/8751/ stwierdzono rozmieszczenie pododdziałów i sprzętu inżynieryjnego, a rejonie las pld JĘDRZEJÓW ześrodkowanie pojazdów, maszyn inżynieryjnych i pododdziałów inżynieryjnych. Z rejonów tych wyjeżdżają niewielkie kolumny /po kilka pojazdów i kierują się w stronę rubieży styczności wojsk.

W toku dotychczasowych działań nieprzyjaciel do rozbudowy zapór stosował głównie miny TM62M, MKU, MPP-61, a do wykonywania przejść ładunki wydłużone LWD oraz czołgowe trały p/min. Nie wyklucza się możliwości minowania zdalnego.

2. Pododdziały inżynieryjne 73 BPanc zgodnie z otrzymanym wcześniej zadaniem zabezpieczały przegrupowanie brygady do nakazanego rejonu o 16.00 1.04 znalazły się w następującym położeniu

drzinż jako IPR rozpoznaje drogę EULIN, STARA WIEŚ;

pldm z 1 drsap z plsap i drpiech - OZR 73 BPanc - zasypuje leje na drodze GRUSZYNO, PAPLIN;

plminż z 2 drsap z plsap prowadzi prace inżynieryjne związane z rozbudową SD 73 BPanc;

pozostałe siły 73 ksap ześrodkowały się w rejonie pld

GRUSZYNO/1861/ gdzie o 16.00 osiągną gotowość do dalszych działań.

Stan sił i środków 73 ksap

a/ braki w uzupełnieniu: 1 pila spalinowa, 1 oparko-ładowarka.

b/ uszkodzone/wymagają remontu średniego/: 1 prześło mostu żołągowego, jeden transporter.

c / uzupełnienie w ludziach - 90%

d/ środki inżynieryjne /razem z ksap i pododdziałach 73 BPanc/

- miny ppanc - 3500 szt.
- miny ppiech - 1000 szt.
- materiał wybuchowy - 3 ton

4. Dane dodatkowe:

- a/ w pododdziałach czołgów wyposażonych w czołgi typu T-72 znajduje się jeden komplet trału KMT-6/plcz;
- b/ pododdziały 73 BPanc są przeszkolone w pokonywaniu narzutowych pól minowych;
- c/ będąca w styczności z nieprzyjacielem 45 BZ ma w swoim składzie ksap i/2BSap.

Praca do wykonania:

a/ przestudiować:

- skrypt: ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE DZIAŁAŃ ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO I ODDZIAŁU Nr bibl. PF 24/S rozdział I i IV;
- instrukcja: ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE WALKI. Nr bibl. PF 23309 rozdział I, II, III;
- podręcznik: DZIAŁANIE ODDZIAŁÓW I PODODDZIAŁÓW WOJSK INŻYNIERYJNYCH nr bibl. 016229 rozdział II.

b/ przygotować:

- w notatkach- wnioski z analizy zadania szefa saperów 73 BPanc warunków realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego oraz możliwości wykonania tych zadań, a także niezbędne kalkulacje. Przygotować koncepcję zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia 73 BPanc.
- na mapie- stosownie do wypracowanej koncepcji - wrysować elementy zabezpieczenia inżynieryjnego.

c/ na zajęciu:

- w roli szefa saperów 73 BPanc umieść prowadzić analizę zadania i ocenę sytuacji oraz przedstawić koncepcję zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia 73 BPanc - wraz z argumentacją przyjętych rozwiązań.
- znać podstawowe dane taktyczno-techniczne min ppanc stosowanych w WP oraz skład i wyposażenie ksap brygady.

OPRACOWAŁ

płk dr B. SAGANOWSKI

SPRAWDZIŁ

płk dr hab. P. SZUSZCZYŃSKI

Załącznik 7

do założenia taktycznego nr 1

SYTUACJA OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ 73 BPanc

o 16.00 1.04

I

Działania bojowe 1 A wspiera 3 DLMB. Celem wykonywanych uderzeń przez środki napadu powietrznego (ŚNP) jest izolacja pola walki, w tym dezorganizacja manewru 73 BPanc. Trwa przebazowanie lotnictwa szturmowego i lotnictwa wojsk lądowych na lotniska i lądowiska położone bliżej linii styczności bojowej wojsk. Główny wysiłek system OPL 5 DZ skupia do osłony 13 i 45 BZ, artylerii na stanowiskach ogniowych i pododdziałów logistycznych.

II

Przeloty lotnictwa rozpoznawczego stwierdzono na kierunkach: WOLA SIENNICKA - JADÓW, LATOWICZ - STARA WIEŚ. Brygada w dotychczasowych działaniach była obiektem uderzeń lotnictwa myśliwsko - bombowego wykonującego zadanie izolacji pola walki. Na pododdziały brygady w czasie rozmieszczania się w rejonie wyjściowym uderzenia wykonywało lotnictwo myśliwsko - bombowe samolotami: Su-25 i MiG-27. Uderzenia ŚNP na obiekty osłaniane przez 73 daplót, poprzedzone były prowadzeniem intensywnego rozpoznania przez lotnictwo rozpoznawcze. Główny wysiłek system OPL 73 BPanc skupia do walki z samolotami wykonującymi zadanie rozpoznawcze i uderzenia na obiekty brygady w rejonie wyjściowym.

73 daplót znajduje się w następującym położeniu:

- SDO dowódcy dywizjonu rozwinięte w rejonie: ZULIN (1859) stacja radiolokacyjna wstępnego poszukiwania (RSWP) NUR-21 rozwinięta przy SDO dywizjonu w gotowości bojowej Nr 2.

- 1 baplót osłania 2 bcz ze SO w rejonie 1000 m wsch. TONCZA (1564). Straty w baterii: uszkodzeniu uległa armata ZU-23-2 -

czas naprawy ok. 3 godzin. Bateria dysponuje 0,8 jo amunicji przeciwlotniczej i 12 raketami S-2;

- 2 baplot osłania 1 bcz ze SO w rejonie: 500 m płn. KALINOWIEC (1757). Straty w baterii: uszkodzeniu uległa stacja ZRP-2 z pierwszego plutonu, uszkodzone podzespoły zostaną dowiezione do baterii, zestaw może prowadzić ogień z celownikiem. Bateria dysponuje 0,8 jo amunicji przeciwlotniczej i 20 raketami S-2;

- 3 baplot osłania artylerię brygady z SO w rejonie pld. HUTA GRUSZCZYN (1861).

III

Do 16.00 1.04 do sztabu brygady wpłynęło zarządzenie do obrony przeciwlotniczej 2 KZ (załącznik do rozkazu operacyjnego).

IV

Dane dodatkowe:

1. Struktura organizacyjna sił i środków OPL 73 BPanc wg ćwiczebnej organizacji wojsk (cz.I) - wojska własne. Nr bibl. PF3164.

V

Praca do wykonania:

1. Do zajęcia Nr 6:
  - zapoznać się z sytuacją OPL i zarządzeniami;
  - wypracować koncepcję obrony przeciwlotniczej 73 BPanc i wrysować na mapę;
  - być w gotowości do dyskusji nad sposobem rozwiązania problemów z wypracowaniem koncepcji systemu OPL.
2. Do zajęcia Nr 10:
  - zorganizować podsystem rozpoznania 73 BPanc;
  - zorganizować podsystem dowodzenia 73 BPanc;

- być w gotowości do dyskusji nad sposobem rozwiązywania problemów związanych z wymienionymi podsystemami.

3. Do zajęcia Nr 10c:

- opracować plan obrony przeciwlotniczej 73 BPanc;
- być w gotowości do zameldowania koncepcji OPL 73 BPanc, oraz stawiania zadań;
- być w gotowości do przedstawienia uzasadnień.

OPRACOWAŁ

ST. WYKŁADOWCA KATEDRY OP

płk dr Krzysztof DOMASZEWSKI

SPRAWDZIŁ

KIEROWNIK ZAKŁADU OPL

płk dr Ryszard KURIATA

SYTUACJA OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ

o 16.00 1.04

I

1. Nie ma danych pozwalających jednoznacznie stwierdzić czy "POŁUDNIOWI" dysponują bronią jądrową i chemiczną. Ich wojska są przygotowane do działań w warunkach skażeń i utrzymują wysoką dyscyplinę obrony przeciwchemicznej.

Lotnictwo południowych atakowało, między innymi, zakłady przemysłowe wykorzystujące toksyczne środki przemysłowe.

II

1. Pododdziały 73 BPanc są przygotowane do działania w warunkach skażeń promieniotwórczych i chemicznych pochodzących od bojowych środków trujących. Stan ich przygotowania do ochrony przed toksycznymi środkami przemysłowymi wynika z możliwości wojskowych środków ochrony przed skażeniami.

Wyposażenie pododdziałów w sprzęt i środki przeciwchemiczne jest zgodne z tabelami należności.

W BPZ brak jest zapasu granatów dymnych i pakietów dezaktywacyjnych.

2. Drużyny rozpoznania skażeń wykorzystywane są następująco: 1 drnsk działa jako POSk przy SD 73 BPanc,

2 drnsk rozpoznaje skażenia na brygadowych drogach dowozu i ewakuacji.

3. Szef obrony przeciwchemicznej 73 BPanc jest zapoznany z zadaniem brygady. Dowódca 73 BPanc w ramach wytycznych do przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji nakazał przygotować:

- ocenę zagrożenia skażeniami pododdziałów brygady w poszczególnych etapach walki;
- propozycje organizacji wykrywania i rozpoznania skażeń;
- propozycje wykorzystania dymów;
- sposób zaopatrywania w środki dymne będące w dyspozycji wojsk obrony przeciwchemicznej

Dane dodatkowe:

1. Przydzielona 5 DZ 25 kopchem będzie przegrupowywać się w toku natarcia za SD dywizji w gotowości do wsparcia skażonych pododdziałów w przypadku masowych skażeń.

2. Warunki meteorologiczne:

a) w przyziemnej warstwie atmosfery:

- zachmurzenie 6/10;
- wiatr północno-zachodni o prędkości 3-4m/s;
- temperatura powietrza w dzień +10 st. C, w nocy +5 st.C;
- temperatura gleby +7st. C;

b) w górnych warstwach atmosfery:

Warstwa powietrza (km)	Prędkość wiatru (km/h)	Kierunek wiatru (stopnie)
0 - 1,5	30	320
0 - 3	40	315
0 - 6	45	310
0 - 12	50	320

Praca do wykonania:

1. Przystudiować:

- a) "Obrona przeciwchemiczna działań bojowych pułku zmechanizowanego", podręcznik, nr bibl. PF 3126, rozdział 5.
- b) "Stosowanie środków dymnych w działaniach bojowych", podręcznik, nr bibl. PF 19004.

2. Na zajęciu nr 14 "e" być w gotowości do przedstawienia i zagadnień nakazanych wytycznymi dowódcy 73 BPanc oraz uzasadnienia ich. Zagadnienia dające się przedstawić na mapie wrysować na mapy robocze.

OPRACOWAŁ

SPRAWDZIŁ

ADIUNKT KWOPChem

KIEROWNIK KWOPChem

(-) płk dr Józef LABĘDZKI

(-) płk dr hab. St. SŁADKOWSKI

SYTUACJA ŁĄCZNOŚCI

16.00 1.04

I

1. 73 batalion dowodzenia zapewnia funkcjonowanie systemu łączności brygady w rejonie ześrodkowania - jak mapa położenia wojsk o 16.00 1.04.

2. Rozmieszczenie węzłów łączności stanowisk dowodzenia:

- SD 2 KZ w m. TWAROGI;
- ZSD 2 KZ w m. GRĄBKÓW;
- SD 73 BPanc w m. GRUSZCZYNA

3. Podczas dotychczasowych działań pododdziały łączności batalionu dowodzenia nie poniosły poważniejszych strat w ludziach i sprzęcie. Przeciwnik szeroko stosuje zakłócenia w relacjach bezprzewodowych. Szczególnie aktywne zakłócenia prowadzi w sieciach radiowych dowodzenia dowódcy korpusu oraz relacjach radioliniowych R-409 z SD korpusu do podległych związków taktycznych.

4. Łączność brygady w rejonie ześrodkowania zorganizowana jest następująco:

4.1. W relacjach przewodowych:

a) z przełożonym:

- w relacji SD 2 KZ - SD 73 BPanc (kabel PKD 2x2);
- w telefonicznym łączu stacjonarnym w relacji SD 2 KZ - SD 73 BPanc, wydłużonym kablem PKA z UPT CZARNOGŁÓW;
- w telefonicznym łączu stacjonarnym w relacji ZSD 2 KZ - SD 73 BPanc wydłużonym kablem PKA z UPT CZARNOGŁÓW;

b) z podwładnymi kablem PKL w kierunkach przewodowych z SD 73 BPanc.

6.2. W relacjach radioliniowych:

- SD 2 KZ - SD 73 BPanc (R-405Z w układzie kanałów (1/1/-/1));
- ZSD 2 KZ - SD 73 BPanc (R-405Z w układzie kanałów (-/2/-/1));

6.3. W relacjach radiowych:

a) z przełożonymi:

- S/R dowódcy 2 KZ (R-137 utajniono);
- S/R sztabu 2 KZ (R-140 utajniono);
- K/R sztabu 2 KZ (R-130).

b) z podwładnymi zgodnie z normatywem w rejonie ześrodkowania

6.4. W relacjach radiotelefonicznych:

- S/Radiotelefoniczna 2 KZ w układzie duosimpleksowym;
- S/Radiotelefoniczna 73 BPanc w układzie duosimpleksowym.

6.5. W relacjach poczty polowej:

- SD 2 KZ - SD 73 BPanc (samochód terenowy)

II

Z zarządzenia łączności sztabu 2 KZ szefowi łączności brygady wiadomo:

1. Brygada dla łączności z korpusem otrzyma dwie stacje radioliniowe R-409 oraz aparaturę AŁD-3.

2. Łączność z korpusem zostanie zorganizowana następująco:

2.1. Łączność radiowa:

- relacjach radiowych jak dotychczas;
- dodatkowo zostanie zorganizowany kierunek radiowy sztabu korpusu za pomocą radiostacji R-130.

2.2. Łączność radioliniowa:

- SD 2 KZ - SD 73 BPanc (R-409 w układzie kanałów (1/4/-/1));
- ZSD 2 KZ - (-/3/ -/1);
- stacje radioliniowe R-405 wykorzystywane dotychczas w powyższych relacjach przeznaczyć do odvodu.

2.3. Łączność radiotelefoniczna zorganizowana jak dotychczas.

2.4. Łączność przewodowa:

- w kierunku przewodowym PKD w relacji SD 2 KZ - SD 73 BPanc (aparatura AŁD-3);

- na okres natarcia 73 BPanc do łączności z SD 2 KZ wykorzystuje telefoniczne łącze stacjonarne z UPT WIŚNIEW, lub UPT SZCZYTNIK w zależności od położenia stanowiska dowodzenia brygady.

2.5 łączność pocztowa:

- jak dotychczas.

III

1. Literatura:

- Instrukcja "Organizacja łączności na szczeblach taktycznych", nr bibl. 022171

- "Kompendium łączności", nr bibl. pf S/3

- Skrypt "Organizacja łączności dywizji w działaniach bojowych", nr bibl. pf 2114.

2. Wykonać:

- schemat łączności radiowej 73 BPanc w natarciu (tylko relacje brygadowe);

- wypracować koncepcję wykorzystania środków radioliniowych, przewodowych i pocztowych 73 BPanc na rubieży ataku i w toku natarcia.

OPRACOWAŁ

/-/ płk dr W. POLESKI

SPRAWDZIŁ

/-/ płk dr J. MICHNIAK

Załącznik 10

do założenia taktycznego nr 1

SYTUACJA LOGISTYCZNA 73 BPanc

o 16.00 1.04.

Położenie pododdziałów logistycznych.

Pododdziały logistyczne do 16.00 zajęły planowane rejon
mieszczania:

73 kzaop: rozwinęła BPZ płd. GAJOWKA WSCHODNIA (2462)

73 krem: rozwinęła PZUS zach. STOCZEK-WIEŚ. (2461)

73 kmed: rozwinęła BPO płd.zach. STOCZEK-OSADA (2460)

Ukompletowanie pododdziałów logistycznych w ludziach i
sprzęcie - 95 %.

Sytuacja materiałowa.

Stan zapasów ruchomych środków materiałowych i technicznych
środków bojowych - załącznik nr 1. Na transporcie kzaop znajdują
się pełne zapasy normatywne środków zaopatrzenia, z wyjątkiem
PZ. Stan zestawów remontowych i materiałów technicznych zapew-
nia wykonywanie remontów bieżących w ciągu pięciu dób walki.

Sytuacja techniczna.

Stan techniczny podstawowego uzbrojenia i sprzętu technicz-
nego - załącznik nr 2.
Uszkodzony sprzęt znajduje się w rejonach pododdziałów. Zapas
przebiegu silników i gąsienic pojazdów mechanicznych zapewnia
wykonanie przebiegu nie mniejszego jak 2000 km.

Sytuacja medyczna.

W pododdziałach brygady znajdują się ranni w ilości:

- 1 bcz	- 11 żołnierzy;
- 2 bcz	- 10 żołnierzy;
- 3 bcz	- 12 żołnierzy;
- 4 bpz	- 28 żołnierzy;
- 5 bp	- 27 żołnierzy;
- 73 daplot	- 7 żołnierzy;
- 73 kzaop	- 5 żołnierzy;
- 73 kmed	- 4 żołnierzy.

Stan sanitarno-higieniczny wojsk i rejonu - pomyślny.

Stan zapasów materiałów medycznych zaopatrzenia bojowego zapewnia udzielenie pomocy medycznej przez 10 dni walki.

5. Uwagi dodatkowe.

Na okres marszu brygada została wzmocniona środkami transportowo-dystrybucyjnymi z paliwem z batalionu zaopatrzenia, które po roztankowaniu w rejonie dwugodzinnego postoju odesłano do wyznaczonych stacjonarnych źródeł MPS.

ZALĄCZNIKI:

1. Stan zapasów ruchomych środków materiałowych i technicznych środków bojowych 73 BPanc o 16.00 i.04.
2. Stan techniczny podstawowego uzbrojenia i sprzętu technicznego 73 BPanc o 16.00 i.04.

Załącznik nr 1
do sytuacji logistycznej
STAN ZAPASÓW RUCHOMYCH ŚRODKÓW MATERIAŁOWYCH I TECHNICZNYCH ŚRODKÓW BOJOWYCH
73BPanc 0 16.00 1.04

	Wyszczególnienie	1 bcz	2 bcz	3 bcz	43bz	5 bp	73 das	736 daPlot	Pozost	W składach brygad	Razem w brygadzie
A	strzelecka	0,4	0,4	0,4	0,35	0,3	0,5	0,5	0,45	0,3	0,66
M	pokładowa	0,85	0,85	0,8	0,8		1,0		0,95	0,3	1,15
U	moździerzowa				1,0	1,0				0,3	1,3
N	art. pośrednia						1,0			0,3	1,3
I	czołgowa	1,0	1,0	1,0						0,5	1,5
BWP					1,0					0,5	1,5
C	przeciwlotnicza	0,9	0,85	0,9	0,9	0,8			0,8	0,5	1,3
J	plot. poc. rak.	0,9	0,9	0,8	1,0	0,9			0,7	1,0	1,7
A	ppk				1,0	1,0			1,0	0,5	1,5
M	benzyna samoch.	4	4	4	4	4	4	4	4	2	6
P	olej napędowy /pk/	4	4	4	4	4	4	4	4	2	6
S	olej napędowy /pb/				2		2	2		2	4
	olej napędowy /cz/	2	2	2						2	4
W.	"NP"	4	4	4	4	4	4	4	4	1	5
	"S"	1/3	1/3	1/3	1/3	1/3	1/3	1/3	1/3	1	1 1/3

Załącznik nr 2
do sytuacji logistycznej

Podod- dział	Rodzaj sprzętu	Ilość wg.		Wymaga rem			SP	Spr. w szyku na 18.00
		statu	ewid.	RB	RS	RG		
Razem 73 BPanc	czołgi	90	88	3			4	81
	BWP	32	30	2			1	27
	TO	3	3					3
	haubice	18	18					18
	moździerze	12	12					12
	ppk	10	10					10
	armaty plot	12	12	1				11
	plot.wyrz.poc. rak.	20	20					20
	ciągniki ewak.	9	9					9
	samochody	403	383	10	6	4	7	356
1 bcz	czołgi	30	30	2			1	27
	ciągniki ewak.	1	1					1
	samochody	10	9	1				8
2 bcz	czołgi	30	29	1			2	26
	ciągniki ewak.	1	1					1
	samochody	10	10	1	1			8
3 bcz	czołgi	30	29	1			1	27
	ciągniki ewak.	1	1					1
	samochody	10	10	1				9
4 bz	BWP	30	28	1				27
	moździerze	6	6					6
	ciągniki ewak.	1	1					1
	samochody	14	13	1	1			11
5 bp	moździerze	6	6					6
	samochody	44	40	1		1		38
pozostałe	TO/BWP	3/2	3/2					3/2
	haubice	18	18					18
	ppk	10	10					10
	armaty plot.	12	12	1				11
	plot.wyrz. poc.rak.	20	20					20
	ciągniki ewak.	5	5					5
	samochody	315	301	8	5	3	4	281

OPRACOWAŁ

/-/mjr dr S.OWCZAREK

SPRAWDZIŁ

/-/płk dr A. ŁOJKO

Wydrukowano w 145 egz.

Egz. nr 1-25 oprac.metodyczne

Egz. nr 26-145 Bibl.Gł.DZN

Wyk: ppłk KALINOWSKI

Druk AON nr pf 693/WW

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

P O U F N E

Egz. nr ...

Dla nauczycieli akademickich
i studentów

ĆWICZENIE Nr 121

TEMAT: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Cz.III: NATARCIE ODDZIAŁU

ZAŁOŻENIE TAKTYCZNE Nr 2 z TO

Mapy 1:50 000
N-34-128-C,D;
140-A,B.

KIEROWNIK
ZAKŁADU STUDIÓW ZINTEGROWANYCH

/-/płk dr Jan BRZOWSKI

I

1. "POŁUDNIOWI" - 1 A, przeszła do obrony w całym pasie działań. Siłami 12 DZ dąży do utrzymania opanowanego rejonu: MIŃSK MAZOWIECKI, KAŁUSZYN, płn. WIŚNIEW /9249/.

Od 8.00 2.4 12 DZ częścią sił 120 BPanc i 121 BZ walczy ze zgrupowaniem uderzeniowym "POŁUDNIOWYCH".

2. 121 BZ częściowo zatrzymała natarcie przeciwnika na kierunku: CZARNOGLÓW, WIŚNIEW i GARCZYN DUŻY /9353/ ŻEBRÓWKA /9252/, jednocześnie w rejon walki przemieszcza odwód w sile batalionu czołgów.

II

1. "PÓŁNOCNI" - 2 KZ w trakcie wykonywania przeciwuderzenia siłami 73 BPanc i 17 BZ oraz odwodu 5 DZ ze styczności.

Do 9.30 2.4 częściowo rozbił czołowe kompanijne punkty oporu przeciwnika na kierunku natarcia i opanował rubież: wzg. 191,0 /9347/, płn. WIŚNIEW, 1 km pld. TUREK, 500 m pld. ŻEBRÓWKA.

2. 73 BPanc (ćwicząca) siłami dwóch batalionów, w tym jednego czołgów dąży do rozcięcia obrony przeciwnika na kierunku: WIŚNIEW, RZĄDZA /9147/ i opanowania WIŚNIEWA.

Poszczególne pododdziały znalazły się w następującym położeniu:

1 bcz z 2 kp - jest w trakcie wykonywania zadania bliższego, jedna kompania ściga do plutonu czołgów przeciwnika w kierunku: NART, WIŚNIÓWKA /9248/, druga zatrzymana silnym ogniem przeciwpancernym z rejonu WIŚNIEWA. Drugi rzut batalionu zatrzymany, czołem lasek wsch. KAMIONKA /9449/.

Straty: 3 czołgi zniszczone, 1 uszkodzony.

Dowódca zamierza wykorzystując powodzenie 1 kcz, wprowadzić do walki drugi rzut i rozbić przeciwnika w punkcie oporu w WIŚNIÓWCE.

Prosi o wykonanie - ześrodkowania ognia na punkt oporu w rejonie skrzyżowania ulic w WIŚNIEWIE /9249/.

4 bz z 4 kcz - nacierający na lewym skrzydle brygady, rozbił część kompanii w rejonie wsch. WIŚNIEW. Częścią sił ściga przeciwnika w sile do plutonu zmechanizowanego na kierunku: NART, GÓRY /8849/. 1 KZ zatrzymana silnym ogniem z rejonu sadów płn. WIŚNIEW. Drugi rzut zatrzymany, czołem pkt 206,5 /9450/.

Straty: 2 BWP i 1 czołg zniszczone.

Dowódca zamierza wykorzystać powodzenie lewoskrzydłowej kompanii, wprowadzić na jej kierunku drugi rzut, rozbić przeciwnika w WIŚNIEWIE i opanować rubież zadania dalszego.

Prosi o obezwładnienie plutonowego punktu oporu przed frontem: 1 KZ 3 bcz - drugi rzut brygady zatrzymany na drodze: NOWA WIEŚ /0253/, CZARNOGLÓW, czołem RĄBIERZ /9852/.

2 bcz (bez 4 kcz) z 1 kp - odwód brygady w marszu na drodze: CZERWONKA /0359/, WYGLEDÓWEK, czołem WYGLEDÓWEK.

5 bp /bez 1 i 2 kp/ - odwód brygady w marszu za 2 bcz, czołem SKARŻYN /0257/.

Szczegółowe położenie pododdziałów brygady w załączniku nr 1 do założenia taktycznego nr 2. Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku o 9.30 2.4 (mapa 1:50 000 - mag.map).

III

DANE DODATKOWE:

1. Dowódca brygady otrzymał informację o marszu trzech kolumn wozów bojowych, długości ok. 1 km każda. Kierunek marszu: GÓRY, WOLA POLSKA /9246/. Czoło dwóch pierwszych - SZCZYTNIK /9048/.

2. Dowódca dysponuje, poprzez oficera z grupy dowodzenia lotnictwem (GDL), 2 e/1 śmigłowców bojowych. Czas działania - w ciągu 20 min. od wezwania.

IV

PRACA DO WYKONANIA:

1. Przygotować się do kierowania natarciem, w roli dowódcy 73 BPanc i pracy w terenie.

2. Ocenić sytuację, podjąć decyzję i wrysować ją na mapę 1:50 000.

3. Być gotowym do złożenia meldunku bojowego w roli dowódcy 1 bcz.

ZAŁĄCZNIKI:

Nr 1 - Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku o 9.30 2.4 /mapa 1:50 000 - mag.map/.

Nr 2 - Sytuacja rozpoznawcza

Nr 3 - Sytuacja artyleryjska

Nr 4 - Sytuacja logistyczna

OPRACOWAŁ

/-/ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

SYTUACJA ROZPOZNAWCZA

o 9.30 2.04

I

Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku, jak na mapie z sytuacją o 9.30 2.04.

II

Szef rozpoznania 73 BPanc zebrał dodatkowo następujące informacje o przeciwniku:

a/ od własnych elementów rozpoznawczych:

- wyrzutnie przeciwpancerne rozwijają się na rubieży: WIŚNIEW /9250/ - pkt 183;
- SD 1211 bcz przegrupowuje się w kierunku płn. czołem pkt 196,5 /8947/;
- artyleria zajmuje rejon: BUDY KUMIŃSKIE - 1 km wsch. RZĄDZA-pkt 177,6 /9150/.

b/ od przełożonego i sąsiadów:

- na rubieży GRODZISK /8158/ - MROZY /8154/, przechodzą do obrony pododdziały 31 BZ;
- w rejonie CEGŁÓW - WICIEJÓW - ROSOSZ ześrodkowana BPanc.

III

1 plr /po przełamaniu obrony pierwszorzutowej kompanii przez pierwszy rzut brygady/ wchodzi do działania jako SPR-1 i o godzinie 9.30 prowadzi rozpoznanie płd. WIŚNIÓWKA;

2 plr prowadził rozpoznanie przeciwnika w styczności, aktualnie ześrodkowuje się w rejonie: 1 km płn. WIŚNIEW.

Praca do wykonania:

- zapoznać się z położeniem przeciwnika i sytuacją organów rozpoznawczych 73 BPanc, informacje o przeciwniku uzupełnić o dane z sytuacji rozpoznawczej;
- przygotować się do złożenia meldunku sytuacyjnego w roli szefa rozpoznania 73 BPanc.

- w czasie zajęć być gotowym do prowadzenia oceny przeciwnika i wypracowania wniosków do powzięcia zamiaru oraz oceny położenia elementów rozpoznawczych oddziału i wypracowania koncepcji dalszego ich wykorzystania;

- przestudiować literaturę.

1. Analiza obiektów przeciwnika na szczeblach taktycznych i wynikające z niej zadania rozpoznawcze. ZN nr 1/20/79 dodatek, nr bibl. 0822.

2. Walka z rozpoznaniem przeciwnika w natarciu. Myśl Wojskowa nr 4/1980, nr bibl. 020380.

OPRACOWAŁ

/-/mjr dr A.NOWAK

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK II ZAKŁADU

/-/ppłk dypl. J.KISIEL

Załącznik 3

do założenia taktycznego nr 2

SYTUACJA ARTYLERYJSKA

o 9.30 2.4

I. Położenie artylerii 73 BPanc

1. 22 pa (bez 2 dar) z 73 das na SO w rejonie: GARCZYN DUŻY /9453/, 1 km wsch. KAMIONKA /9549/, CZARNOGLÓW /9750/ wykonuje zadania ogniowego wsparcia nacierających wojsk. Dowódca 2 pa znajduje się przy dowódcy 73 BPanc.

W ugrupowaniu 1 bcz i 4 bz znajdują się grupy rozpoznawcze ze środkami rozpoznania i łączności, wydzielone z 1/22 pa i 73 das.

2. Dywizjon przeciwpancerny - OP panc w rejonie pośrednim: wsch. KAMIONKA, zach. NART /9451/, pkt 187,3 /9449/.

3. Kompania wsparcia w ugrupowaniu batalionu.

II. Stan sprzętu i amunicji:

1. Straty w sprzęcie:

- 1/22 pa - HS zniszczone;
- kompania wsparcia 4 bpcz - jeden moździerz zniszczony.

2. Z limitu amunicji na 2.4 pozostało:

- 112 mm HS - 1,0 jo + 0,1 jo amunicji dymnej
- 120 mm M - 1,0 jo + 0,1 jo amunicji dymnej
- 82 mm M - 1,0 jo
- PPK - 1,1 jo

III. 2 BA (bez dwóch dywizjonów) z 2/22 pa, zabezpieczyła podejście wojsk i dalej realizuje zadania wsparcia ogólnego.

IV. Praca do wykonania.

1. Dokonać oceny sytuacji i sprecyzowania zadań dla pododdziałów artylerii.

2. Być w gotowości do kierowania działaniami bojowymi artylerii 73 BPanc.

OPRACOWAŁ

/-/płk dr Ryszard BIERNACIK
/-/mjr dypl. Jarosław TOMASZEWSKI

SYTUACJA LOGISTYCZNA 73 BPanc
o 11.00 2.04.

1. Położenie pododdziałów logistycznych:

- kzaop w kolumnie marszowej - cz. NATOLIN / 9956 /;
- krem w kolumnie marszowej - cz. EMIN /9754/;
- kmed rozwinięta na BPO w m. GARCZYN DUZY / 9451 /.

2. Sytuacja materiałowa:

a/ stan zapasów ruchomych amunicji w pododdziałach (w jo):

WYSZCZEGÓLNIENIE	1	2	3	4	5		ba	ba	POZO STA LE
	bcz	bcz	bcz	bpz	bp	das	plot	ppanc	
Am. strzelecka	0,35	0,45	0,35	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,45
Am. strzel. pokł.	0,7	0,9	0,65	0,6	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9
Am. moździerzowa				0,5	0,5				
Am. artyleryjska						0,6			
Am. czołgowa	0,7	0,7	0,4						
Am. do PWP				0,5					
Am. przeciwlotn.							0,5		
Plot poc. raket.							0,6		
PPK								0,5	

b/ stan zapasów ruchomych pozostałych rodzajów zaopatrzenia w pododdziałach pomniejszony o zużycie:

- benzyny samochodowej i oleju napędowego do poj.koł. - o 1,0jn ;
- oleju napędowego do poj.gąs. i czołgów - 0,8 jn;
- żywności o 1 rdz "NP" i 1/3 "S";

c/ na transporcie kompanii zaopatrzenia pełne zapasy ruchome wszystkich rodzajów zaopatrzenia.

3. Sytuacja techniczna:

a/ na początek walki - ukompletowanie brygady w sprzęt wynosiło średnio 75 %, zaś pododdziały bojowe dysponowały sprzętem w ilości:

Pododdz. oddział	Rodzaj sprzętu	Ilość wg	
		etatu	ewid.
1 bcz	czołgi ciąg.panc.	30 1	22 1
2 bcz	czołgi ciąg.panc.	30 1	21 1
3 bcz	czołgi ciąg.panc.	30 1	24 1
4 bz	BWP ciąg.panc. moźdz.	30 1 6	23 1 5
5 bp	Samochody moźdz.	44 6	34 4
das	HS ciąg.panc.	18 1	16 1
dplot	ZU-23-2 ZSU-23-4	8 4	7 3
Pozost.	TO Ciąg.panc. PPK	5 4 10	3 4 8
RAZEM 72 pz	czołgi BWP TO ciąg.panc. moźdz. HS PPK ZU-23-2 ZSU-23-4	90 30 5 9 12 18 10 8 4	67 23 3 9 9 16 8 7 3

b/ w czasie walki w dniu 1.04 brygada poniosła straty:

- 1 bcz: - zniszczono trzy T-72, uszkodzono dwa T-72 (RB);
- 2 bcz : zniszczono dwa T-72, uszkodzono 1 T-72 (RS);
- 3 bcz : zniszczono jeden T-72, uszkodzono dwa T-72 (RB)
- 4 bz: - zniszczono 3 BWP, 1 samochód,
- uszkodzono jeden BWP(RS) i jeden moździerz (RB);
- 3 bp: - zniszczono jeden moździerz i jeden samochód (RS);
- das - zniszczono 3 samochody, 1 samochód uszkodzono (RS);
- pozostałe pododdziały - według informacji dodatkowych - w punkcie 6;

c/ na PZUS znajduje się: 1 - T/72 (RB), 1 BWP (RS) i 1 BWP (RB) oraz 3 samochody (RB);

d/ na kierunku 1 i 2 bcz działają brygadowe GER.

4. Sytuacja medyczna:

a/ stan rannych i chorych w brygadzie :

- 1 bcz - 9 żołnierzy;
- 2 bcz - 23 żołnierzy;
- 3 bcz - 36 żołnierzy;

- 4 bz - 20 żołnierzy;
- 5 bp - 15 żołnierzy;
- das - 5 żołnierzy;
- pozostałe pododdziały - 25 żołnierzy;
- w BPO znajduje się 32 rannych żołnierzy;

- b/ stan zapasów materiałów medycznych zaopatrzenia bojowego zapewnia udzielanie pomocy medycznej przez 5 dni walki;
- c/ stwierdzono zachorowania /3 żołnierzy/ na dur brzuszny w 2 bcz.

5. Z zarządzenia logistycznego 5 DZ na 1.04 wiadomo:

a/ miejsce rozwinięcia oddziałów i urządzeń logistycznych DZ:

- 5 bzaop - DPZ - SD - pld. RÓWNE /0840/ ;
- 5 brem - PZUS - SD - OMT STRACHÓWKA /1042/;
- 5 bmed - DPO - SD - SZAMOCIN /0848/.

b/ dywizyjne drogi dowozu i ewakuacji:

- Nr 1: STRACHÓWKA, FALKOWIZNA, STANISŁAWÓW.
- rokada nr 1: DĘBE WIELKIE, STANISŁAWÓW, DOBRE, WIERZBNO, GRĘBKÓW.

c/ dowóz środków zaopatrzenia transportem 5 bzaop do brygady:

- do 12.30 - amunicja: moździerzowa - 4 t, artyleryjska - 10 t, czołgowa - 50 t, BWP - 5 t, plot - 5 t oraz 15 szt rakiet plot S-2M, punkt spotkania - OSÓWNO / 9953 /.
- do 19.00 - wszystkie rodzaje zaopatrzenia wg zapotrzebowania, które złożyć do 16.00 na CKZL 5 DZ;

d/ ewakuację i remont uszkodzonego sprzętu realizować własnymi siłami i środkami, we współdziałaniu z dywizyjną GE w składzie: dwa ciągniki gąsienicowe i jeden ciągnik kołowy, działająca w rejonie obrony brygady;

e/ ewakuację rannych prowadzić własnym transportem sanitarnym do 12.00 - do szpitala w WĘGROWIE / 0972 /, gdzie wydzielono 70 łóżek, a następnie ewakuację z BPO prowadzić będzie transport sanitarny 5 bmed do DPO w dwóch rejsach - o 13.00 i 17.00. Na godzinę wcześniej podać ilość rannych wymagających ewakuacji do DPO;

f/ meldunki składać jak dotychczas.

6. Informacje dodatkowe z meldunków dowódców pododdziałów logistycznych:

- 9.50 - dca krem zameldował o wybuchu zbiornika z chlorem w m. WYGŁĘDÓWEK, prosząc o pomoc i decyzję;
- 10.00 - dca kzaop zameldował o ataku klucza samolotów nieprzyjaciela na rejon rozmieszczenia kompanii. W wyniku nalotu zginęło 10 żołnierzy, rannych jest 8 żołnierzy. Zniszczono 6 samochodów z amunicją moździerzową i 2 samochody z PPK, uszkodzono 4 samochody
- 9.40 - dca 4 bz zameldował o ataku śmigłowców nieprzyjaciela na pluton zaopatrzenia bz. Ocalały tylko 2 samochody z żywnością i 2 kuchniami KP-340 oraz 5 żołnierzy;
- 9.50 - dca 2 bcz zameldował, że od ognia artylerii zniszczony został ciągnik pancerny z załogą z GER brygady;
- 9.55 - dca 1 bcz zameldował, że kolumna 6 samochodów z kzaop, realizująca dowóz amunicji art. do das, została zatrzymana na narzutowym polu minowym. Podczas jego pokonywania 3 samochody zostały zniszczone, zaś dwa poważnie uszkodzone. Zginęło 3 kierowców, zaś 2 jest ciężko rannych.

OPRACOWAŁ

SPRAWDZIŁ

/-/mjr dr S.OWCZAREK

/-/płk dr A.ŁOJKO

Wydrukowano w 145 egz.

Egz. nr 1-25 oprac.met.
Egz. nr 26-145 Bibl.Gł.DZN
Wyk. ppłk KALINOWSKI
Druk AON nr pf 694/WW

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

POUFNE

Egz. nr. . . .

Dla nauczycieli akademickich
i studentów

ĆWICZENIE Nr 121

TEMAT: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

CZ. III: NATARCIE ODDZIAŁU

ZAŁOŻENIE TAKTYCZNE Nr 3 z TO

Mapy: 1:50 000
N-34-140-A, B, C, D

KIEROWNIK
ZAKŁADU STUDIÓW ZINTEGROWANYCH
/-/ płk dr Jan BRZozowski

I

1. "POŁUDNIOWI" - 12 DZ w wyniku zdecydowanego uderzenia odwodu 2 KZ "PÓŁNOCNYCH" oraz niepowodzenia kontrataku brygadowego, zmuszona została przejść na kierunku: RZĄDZA, JAKUBÓW (8846) do działań opóźniających. Na kierunkach: KAMIONKA, UJAZDÓW (9344) i NART, PRZYTOKA (8752), jest skutecznie powstrzymywany na rubieży: wsch. UJAZDÓW, WOLA POLSKA i płn. GÓRY, płd. ŻEBRÓWKA.

W celu zamknięcia zarysowującego się wylomu przemieszczane są siły, doraźnie wyprowadzane z kierunków nieatakowanych.

Jednocześnie 12 DZ wykonuje manewr swoim odwodem 20 BPanc z prawdopodobnym celem uderzenia w skrzydło włamujących się sił przeciwnika, wyjścia na ich tyły i tym samym zerwania ich natarcia.

2. "PÓŁNOCNI" - 2 KZ rozwija powodzenie przeciwuderzenia, dążąc do rozcięcia ugrupowania 12 DZ, naruszenia jej systemu obrony oraz przeniesienia działań w głąb i na tyły. Częścią sił 17 BZ przechodzi do odparcia kontrataku dywizyjnego z kierunku: BUDY PRZYTOCKIE (8851), KAMIONKA.

II

73 BPanc nacierająca na kierunku głównego uderzenia odwodu 2 KZ, rozbiła siły główne 1212 bpz przeciwnika i jest w trakcie realizacji zadania dalszego.

O 13.30 2.4 poszczególne pododdziały znalazły się w następującym położeniu:

3 bcz - opanował rubież: pkt 178.1 (9146), rozwidlenie dróg 1 km płn JAKUBÓW. Ma zaangażowane w walce wszystkie siły i z powodzeniem ściga częściowo rozbite pododdziały 1201 bcz.

Straty: 5 czołgów zniszczonych, 2 uszkodzone.

Dowódca zamierza rozbić wycofujące się siły przeciwnika i nie dopuścić do umocnienia się jego sił w głębi.

2 bcz (bez kecz) z 1 kp - walczy na rubieży: 500 m płn. JAKUBÓW, płd. skraj lasu (8948). 5 kecz zatrzymana silnym ogniem przeciwpancernym z JAKUBOWA, 1 kp z powodzeniem ściga do płz przeciwnika. Drugi rzut batalionu czołem ok. 1 km płd. RZĄDZA.

Straty: 10 zabitych, 15 rannych, 3 czołgi zniszczone, 1 uszkodzony.

Dowódca zamierza: wprowadzić do walki drugi rzut na kierunku 5 kecz i opanować JAKUBÓW.

1 bcz z 2 kp - siłami 3 kecz, we współdziałaniu z 1/13 BZ likwiduje kpz przeciwnika okrążoną 2 km zach. WIŚNIEW. Pozostałe pododdziały batalionu ześrodkowane płn. WIŚNIEW, odtwarzają zdolność bojową. Straty w trakcie ustalania.

3 bcz - w marszu po drodze: WIŚNIEW, RZĄDZA, czołem skrzyżowanie dróg w WIŚNIEWIE.

Straty: 10 zabitych, 12 rannych, 2 czołgi zniszczone, 1 czołg uszkodzony.

5 bp (bez 1 i 2 kp) - odwód brygady zatrzymany na drodze: OSSÓWNO (9953), KAMIONKA, czołem kol. OSSÓWNO.

Szczegółowe położenie pododdziałów brygady w załączniku 1 do założenia nr 3 - Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku o 13.30 (mapa 1:50 000 - mag. map).

III

Dane dodatkowe:

1. Do 13.30 2.4 na SD 73 BPanc przekazane zostało zadanie bojowe, z którego dowódcy wiadomo:

a) nieprzyjaciel będzie dążył do organizacji obrony na dogodnych rubieżach w głębi obrony.

W tym celu stwierdzono przemieszczanie pododdziałów w sile kompanii, którymi prawdopodobnie będzie obsadzona rubież: ŁAZISKA, ANIELINEK (8843), JAKUBÓW.

b) odwód 5 DZ po dokonaniu przemieszczeń naciera w kierunku: KAMIONKA, LUDWINÓW.

Linia rozgraniczenia: (wył.) Kol. MISTÓW (9044), NIEDZIAŁKA (8642), (wył.) KAROLINA (8543).

c) 17 BZ częścią sił przechodzi na opanowanej rubieży do odparcia uderzenia 20 BPanc.

Linia rozgraniczenia: (wył.) JĘDRZEJÓW (8550), (wył.) PEŁCZANKA (8350), (wył.) POSIADAŁY (7550).

d) 73 BPanc z dotychczasowymi środkami wzmocnienia, przejść do pościgu, w zadaniu bliższym rozbić siły obsadzające dogodne rubieże obronne i opanować rubież: NIEDZIAŁKA (8641), (wył.) JĘDRZEJÓW. W zadaniu dalszym niszczyć okrążone pododdziały przeciwnika, jego środki przeciwlotnicze, stanowiska dowodzenia, jednostki logistyczne i opanować do końca 2.4 rubież: (wył.) MIŃSK MAZOWIECKI, ZGLECHÓW (7445).

2. Zamiar do działania dowódca ma meldować przez techniczne środki łączności o 14.00 2.4.

IV

Praca do wykonania:

1. Przygotować się do pracy w roli dowódcy 73 BPanc w czasie kierowania natarciem.

2. Na nauce własnej dokonać analizy zadania, oceny sytuacji, podjąć decyzję co do dalszego działania.

3. W czasie zajęcia 21 z TO - być w gotowości do przedstawienia i uzasadnienia wybranych elementów rozwiązania.

4. Szczegółowych instruktaży do zajęć udzielą nauczyciele akademicy.

Załączniki:

Nr 1 - Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku o 13.30 2.4 (mapa 1:50 000 - mag. map).

Nr 2 - Sytuacja rozpoznawcza.

Nr 3 - Sytuacja artyleryjska.

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk dypl. Jan KALINOWSKI

SYTUACJA ROZPOZNAWCZA
o 13.30 2.4

I

Położenie wojsk własnych i wiadomości o przeciwniku, jak na mapie z sytuacją o 13.30 2.4.

II

Szef rozpoznania 73 BPanc zebrał dodatkowo następujące informacje o przeciwniku:

a) od własnych elementów rozpoznawczych:

- w rejonie: kol. ANIELINEK (8844) - pkt. 190.7 (8746), inżynierska rozbudowa rejonów obrony,
- w rejonie 1 km płd. NIEDZIAŁKA II przygotowane SO artylerii,
- kolumna artylerii w marszu w kierunku płd. czołem pkt. 187.4 (8548);

b) od przełożonego i sąsiadów:

- kolumna 204 bpz w marszu w kierunku płn. czołem pkt. 191.8 (8453),
- kolumna około bcz w marszu w kierunku płn. czołem m. LEONÓW (8451),
- ppk na rubieży GÓRY (8951) - 500 m. płd. BUDY,
- SD 20 BPanc w marszu w kier. wsch. czołem m. CEGŁÓW (8050).

III

1 plr jako SPR-1 o godzinie 13.30, prowadzi rozpoznanie IGNACÓW (8446).

2 plr przy SD brygady w gotowości do użycia.

Praca do wykonania:

- zapoznać się z położeniem przeciwnika i sytuacją organów rozpoznawczych 73 BPanc, informacje o przeciwniku uzupełnić o dane z sytuacji rozpoznawczej;
- przygotować się do złożenia meldunku sytuacyjnego w roli szefa rozpoznania 73 BPanc;
- w czasie zajęć być gotowym do prowadzenia oceny przeciwnika i wypracowania wniosków do powzięcia zamiaru oraz oceny położenia elementów rozpoznawczych oddziału i wypracowania koncepcji dalszego ich wykorzystania;
- przestudiować literaturę.

1. Analiza obiektów przeciwnika na szczeblach taktycznych i wynikające z niej zadania rozpoznawcze. ZN nr 1/20/79 dodatek, nr bibl. 0822;

2. Walka z rozpoznaniem przeciwnika w natarciu. Myśl Wojskowa nr 4/1980, nr bibl. 020380.

OPRACOWAŁ

/-/ mjr dr A. NOWAK

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU

/-/ ppłk dypl. J. KISIEL

SYTUACJA ARTYLERYJSKA

o 13.30 2.4

I

Położenie artylerii 73 BPanc i stan sprzętu.

1. 22 pa (bez 2 dar) w trakcie zmiany rejonu stanowisk ogniowych w kolumnie czołem skrzyżowanie dróg KAMIONKA (9649). 1/22 pa posiada 15 HS 122 mm.

73 das znajduje się na SO w rejonie: RZĄDZA (9148), płd. WIŚNIÓWKA (9248), 1 km płn. BUDY KUMIŃSKIE (8949). Dywizjon wspiera ogniem 2 batalion czołgów, posiada 16 HS 122 mm.

2. Dywizjon przeciwpancerny - OPanc w rejonie pośrednim: wsch. SZCZYTNIK (9047), posiada 9 armat 85 mm i 4 wyrzutnie PPK.

3. Z limitu amunicji na 2.4 pozostało:

- 122 mm HS	- 0,7 j.o.
- 120 mm M	- 0,7 j.o.
- 82 mm M	- 0,6 j.o.
- PPK	- 0,9 j.o.

II

2 BA (bez dwóch dywizjonów) z 2/22 pa dotychczas w OWW n WG wykonała ogniowe ześrodkowania do dwóch plutonowych punktów oporu. Jest w gotowości do wzmocnienia ogniem - jednym dywizjonem 152 mm HA - dalszego natarcia 73 BPanc ze zużyciem 0,2 j.o.

III

Praca do wykonania:

1. Dokonać oceny sytuacji i sprecyzowania zadań dla pododdziałów artylerii.
2. Być w gotowości do kierowania działaniami bojowymi artylerii 73 BPanc.

OPRACOWAŁ

/-/ pik dr Ryszard BIERNACIK
/-/ mjr dypl. Jarosław TOMASZEWSKI

Wykonano w 145 egz.

Egz. nr 1 - 25 Oprac. met.

Egz. nr 26 - 145 Bibl. Gł. DZN

Wyk. ppłk Kalinowski

Druk AON nr pf 695/WW

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

P O U F N E

Egz. nr ...

Dla nauczycieli akademickich
i studentów

ĆWICZENIE Nr 121

TEMAT: PRZEMIESZCZANIE, OBRONA I NATARCIE ODDZIAŁU

Cz. III: NATARCIE ODDZIAŁU

ZESTAW DOKUMENTÓW BOJOWYCH 2 KZ

DLA 73 BPanc

WYKAZ DOKUMENTÓW BOJOWYCH 2 KZ DLA 73 BPanc

1. Rozkaz operacyjny 2 KZ.
2. Komunikat rozpoznawczy.
3. Zarządzenie szefa oddziału rozpoznania i WRE.
4. Zarządzenie bojowe szefa Wojsk Rakietowych i Artylerii.
5. Zarządzenie zabezpieczenia inżynieryjnego.
6. Zarządzenie bojowe do obrony przeciwlotniczej.
7. Zarządzenie obrony przeciwchemicznej.
8. Zarządzenie logistyczne.

DOWÓDCA 73 BPanc

ROZKAZ OPERACYJNY 2 KZ nr 06.SD - TWAROGI /1854/.

1.04.... 16.00. Mapa 1:50 000, wydanie 1983 r.

1. Wiadomości o przeciwniku - jak komunikat rozpoznawczy.

2. W przodzie 5 DZ opóźnia natarcie przeciwnika i do czasu wejścia do walki zgrupowania uderzeniowego korpusu utrzymuje rubież: KAMIONKA /9549/, KLUKI /9153/, następnie przechodzi częścią sił do natarcia na prawo i wykonuje uderzenie w kierunku: zach. KAMIONKA /9548/, WOLA POLSKA /9245/.

W zadaniu bliższym rozbija część sił batalionu czołgów i opanowuje rubież: wzg. 191,0 /9347/, zach. WIŚNIÓWKA /9247/; w zadaniu dalszym rozbija pozostałe siły batalionu czołgów i opanowuje rubież: WOLA POLSKA /9344/, wzg. 163,8 /9243/, ŁAZISKA /9045/.

SD - BRZEŹNIK /0050/.

Linia rozgraniczenia: WÓLKA CZARNOGŁOWSKA /9650/, (wył.) płd. KAMIONKA /9449/, wzg. 183,1 /9147/, (wył.) ŁAZISKA /9045/.

Na lewo 17 BZ wykonuje uderzenie w kierunku: ŻEBRÓWKA /9252/, ALEKSANDRÓW PÓŁNOCNY /8750/, z rubieży: TUREK /9352/, KLUKI /9153/.

W zadaniu bliższym rozbija główne siły batalionu piechoty zmotoryzowanej i opanowuje rubież: rz. RZĄDZA, wzg. 177,6 /9051/, WÓLKA KAŁUSKA /9052/; w zadaniu dalszym rozbija część odwodów brygady i opanowuje rubież: zach. GÓRY /8949/, ALEKSANDRÓW PŁN., BUDY PRZYTOCKIE /8851/; kierunek dalszego natarcia: ALEKSANDRÓW PŁN., PODSKWARNE /7654/.

SD - SZEMBORY /9254/.

Linia rozgraniczenia: (wył.) wzg. 223,1 /9353/, wzg. 192,4 /9250/, (wył.) GÓRY /8948/, (wył.) JĘDRZEJÓW NOWY /8548/.

3. 73 BPanc z 22 pa (bez 2 dar)ksap 1/2BSap, plmo wykonać uderzenie w kierunku: NART /9450/, JAKUBÓW /8846/, z rubieży: wsch. KAMIONKA /9449/, płn. TUREK.

W zadaniu bliższym rozbić główne siły batalionu piechoty zmotoryzowanej i opanować rubież: WIŚNIÓWKA /9247/, RZĄDZA /9148/, rz. RZĄDZA /9149/.

W zadaniu dalszym rozbić główne siły odwodu brygady i opanować rubież: płd. ŁAZISKA /9045/, JAKUBÓW /8846/, 500 m płn. MOCZYDŁA /8848/.

Kierunek dalszego natarcia: JAKUBÓW, SIODŁO /7347/

Drogi marszu:

- nr 1: PAPLIN /1659/, KORYTNICA /0958/, WIELĄDKI, PNIEWNIK /0554/, OSSÓWNO /5953/;
- nr 2: WĘGRÓW, CZERWONKA /0359/, SKARŻYN /0157/, WYGLEDÓWEK /9754/.

Linie wyjściową: KORYTNICA /0958/, SITARZE /0362/ czołem sił głównych przekroczyć o G - 1.00.

Na rubież ataku wyjść o G - 0.06.

4. Na korzyść brygady:

- 2 prt jest w gotowości do wykonania uderzeń do eskadry śmigłowców bojowych na wysuniętych lądowiskach;

- artyleria wykonuje:

- OZP od G-1.40 do G-0.40;

- OPA od G-0.40 do G-0.06 (trzy NO);

- OWA na głębokość batalionów pierwszego rzutu metodą ZO i ogółem do celów pojedynczych;

- OWWwG - jednym dywizjonem 152 mm HA wzmacnia ogniem natarcie brygady;

- 2 prplot osłania zgrupowanie uderzeniowe z SS w rejonach: ZOFIN /0943/; zach. KRUSZEW /1059/;

- 5 prplot osłania pododdziały brygady ze SS w rejonach: WÓLKA CZARNOGŁOWSKA /9650/; pld. GARCZYN DUŻY /9353/;

- wojska inżynieryjne wykonują 12 przejść w zaporach przeciwnika oraz utrzymują dwie drogi do rubieży rozwinięcia w kolumny kompanijne, od tej rubieży drogi utrzymuje - 45 BZ.

5. Gotowość do natarcia - 6.00 2.04.

SZEF SZTABU 2 KZ

DOWÓDCA 2 KZ

.....

.....

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KDiŁ

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU KDiŁ

/-/ppłk dr Sylwester SADOWSKI

/-/płk dr Wiesław KULMA

KOMUNIKAT ROZPOZNAWCZY 2 KZ nr 1
SD m. TWAROGI 16.00 1.4 Mapa 1:50 000

1. "Południowi" prowadzą działania ofensywne z coraz mniejszym powodzeniem. Przeciwnik ma uwikłane w walkę w pierwszym rzucie wszystkie główne siły (2,3,12 DZ). W odwodzie "Południowi" posiadają jedynie jedną brygadę w rejonie wsch. Garwolin. "Południowi" tracą inicjatywę operacyjną. Nie mają oni obecnie możliwości kontynuowania działań ofensywnych, mimo że wspierani są uderzeniami samolotów typu Su-24 i Mig-27.

W związku z powyższym "Południowi" prawdopodobnie przejdą do obrony na zajmowanej rubieży z zadaniem powstrzymania p/uderzenia "Północnych".

Zaobserwowano wycofywanie przez "Południowych" części sił do drugich rzutów. Należy liczyć się z tym, że "Południowi" wykorzystają ten okres do przegrupowania odwodów operacyjnych, by w odpowiednim czasie podjąć próbę kontynuowania operacji.

W dotychczasowych działaniach przeciwnik nie stosował taktycznej broni jądrowej.

2. Zaobserwowano wycofywanie przez "Południowych" 20 BPanc do odwodu 12 DZ (będącej na głównym kierunku uderzenia przeciwnika) na rubież m. Marianka - m. Barcząca - m. Mienia - m. Cegłów - płd. m. Mrozy.

Wykryto ponadto:

- stanowiska ogniowe artylerii:

- a) m. Brzozówka - m. Józefin
- b) płd. m. Izabelin - m. Góry
- c) płd.m. Wiśniew
- d) płd. m. Łaziska
- e) m. Gołębiówka - m. Skrada - wsch. m. Gojszcz
- f) płd. m. Jakubów - płn.-zach. m. Jędrzejów

- kolumny artylerii haubic:

- a/ płn. m. Mienia
- b/ las m. Wólka Wiciejowska

- kolumny armat ppancernych:

- a) m. Budy Kumińskie
- b) m. Jędrzejów Stary

- stanowiska startowe rakiet taktycznych

- a) płd. m. Siennica

- rejon pododdziałów logistycznych

a) m. Piaski

- wzmożoną pracę środków łączności

a) m. Anielew

3. Na kierunku 73 BPanc (ćwicz.) działania bojowe prowadzi 121 BZ 12 DZ. Jej lewym sąsiadem jest 120 BPanc 12 DZ, natomiast prawym sąsiadem jest 31 BZ 3 DZ. Linia rozgraniczenia między 12 i 3 DZ przebiega prawdopodobnie w m. Kałuszyn; między 121 BZ i 120 BPanc wsch. m. Wola Polska.

121 BZ ugrupowana jest w dwa rzuty. W drugim rzucie znajduje się bcz bez kcz z kpz. Działania 121 BZ wspiera artyleria 12 DZ. Na korzyść 12 DZ działa armijny pułk artylerii armat. Na kierunku 12 DZ może zostać użyty dywizjon artylerii p/pancernej 1 A. Stanowisko dowodzenia 12 DZ "Południowych" znajduje się w rejonie lasu płn. m. Tyborów, 3 DZ natomiast w marszu w m. Lubomin.

4. Pierwszą pozycję "Południowi" rozbudują prawdopodobnie na rubieży wsch. m. Mińsk Maz. - m. Czarna - m. Olechów - pld. m. Młęcin - płn. m. Wiśniew (pkt 186,3) - m. Żebrówka - pld. m. Wity - m. Kałuszyn - m. Ryczyca.

Pozycja druga zorganizowana zapewne będzie w oparciu o miejscowości: Marianka - Barcząca - Mienia - Cegłów - pld. Mrozy.

5. Ocenia się, że przeciwnik dążyć będzie do utrzymania zajmowanej rubieży, niedopuszczenia do przerwania się wojsk "Północnych" w kierunku m. Osówno - m. Żylechów i stworzenia warunków przejścia do działań zaczepnych prawdopodobnie na kierunku m. Janów - m. Równe lub m. Jędrzejów - m. Korytnica.

Przejście przeciwnika do działań zaczepnych może być poprzedzone uderzeniami lotnictwa na kierunkach m. Cegłów - m. Łochów.

SZEF ODDZIAŁU ROZPOZNAWCZEGO

I WRE 2 KZ

OPRACOWAŁ
ADIUNKT ZAKŁADU AO

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU AO

/-/płk dr Andrzej PODKOWSKI

/-/płk dr Wiesław ZAJDZIŃSKI

SZEF ROZPOZNANIA 73 BPanc

ZARZĄDZENIE SZEFA ODDZIAŁU ROZPOZNANIA I WRE 2 KZ, Nr 04,
SD-TWAROGI /1854/ 01.04 16.00, Mapa 1:50 000, wydanie 1983 r.

1. Wiadomości o przeciwniku - jak komunikat rozpoznawczy.
2. W związku z przejściem brygady do natarcia dowódca

r o z k a z a ł:

rozpoznanie prowadzić w pasie natarcia brygady, skupiając główny wysiłek na kierunku... (określą słuchacze).

a) do czasu rozpoczęcia natarcia:

- wykryć położenie przedniego skraju obrony przeciwnika;
- rozpoznać przedni skraj obrony przeciwnika, a w tym rozmieszczenie punktów oporu, środków przeciwpancernych, zapór inżynieryjnych oraz stopień inżynieryjnej rozbudowy;
- wykryć rozmieszczenie stanowisk ogniowych baterii artylerii, oraz określić czas i rejony rozwinięcia nowych pododdziałów;
- rozpoznać stan dróg marszu do rubieży wejścia do walki i ustalić kierunki (drogi) obejścia;

b) w czasie prowadzenia natarcia:

- ustalić czas i kierunki przegrupowania rakiet i artylerii przeciwnika oraz ich nowe stanowiska startowe (ogniowe);
- rozpoznać podejście odwodów przeciwnika oraz określić czas i rubież ich wyjścia do kontrataku;
- śledzić zmiany w rozmieszczeniu SD i WŁ;
- rozpoznać kolejne rubieże obrony oraz system zapór inżynieryjnych w głębi obrony przeciwnika.

Rejony szczególnego zainteresowania:

nr 1 KAMIONKA /9550/, TUREK /9353/, WIŚNIEW /9250/;

nr 2 WIŚNIÓWKA /9242/, SZCZYTNIK /9047/, pkt 205,6 /8948/.

3. W tym celu:

- nawiązać współdziałanie z 45 BZ i 17 BZ;
- system rozpoznania zorganizować...(w jaki sposób - określą studenci).

4. Przewiduje się w dniu 2.04 użycie na kierunku brygady czterech wylotów śmigłowców Mi-2. W pasie natarcia brygady prowadzą rozpoznanie SPR 45 BZ, oraz SPR 5 DZ. Na lewo prowadzi rozpoznanie SPR 17 BZ.

5. Jeńców, dokumenty, wzory uzbrojenia przeciwnika dostarczyć na SD 5 DZ.

Informacje z rozpoznania powietrznego odbierać na częstotliwości 481 MHz.

Zapotrzebowanie na wiadomości o przeciwniku, oraz zdjęcia lotnicze składać do Oddziału Rozpoznania i WRE 2 KA do 18.00 1.04.

Gotowość systemu rozpoznania osiągnąć do 21.00 1.04.

Meldunki składać:

- dobowe o 20.00 z 19.00;
- okresowe - co 6 godzin;
- ważne - natychmiast;

ponadto!

- o zorganizowaniu systemu rozpoznania i rozwinięciu systemu obserwacji.

SZEF ODDZIAŁU ROZPOZNANIA I WRE 2 KZ

.....

OPRACOWAŁ

/-/mjr dr A.NOWAK

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK II ZAKŁADU

/-/ppłk dypl. J.KISIEL

DOWÓDCA 22 pa
SZEFA ARTYLERII 73 BPanc

ZARZĄDZENIE BOJOWE SZEFA WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII 2 KZ nr 02
GSD TWAROGI /1854/ 16.00 1.04 Mapa 1:50 000, wyd. 1983 r.

1. Korpuśny pułk rakiet taktycznych jest w gotowości do wykonania w czasie OZP uderzenia do eskadry śmigłowców bojowych na wysuniętym lądowisku lub SD dywizji nieprzyjaciela. Artyleria 5 DZ - BA (bez dwóch dywizjonów) i 2/22 pa jest w gotowości do wykonania na korzyść 73 BPanc ogniowego zabezpieczenia podejścia w czasie od G-1.40 do G-040 oraz wykonuje zadania wsparcia ogólnego w pozostałych okresach rażenia ogniowego, a ponadto w czasie OWNWwG jest w gotowości do wzmocnienia 73 BPanc ogniem dywizjonu 152 mm HA.

2. Artyleria 73 BPanc w składzie: 22 pa (bez 2 dar), 73 das, moździerze kompanii wsparcia z bz oraz na okres OPA i OWA 45 das.

Czas trwania i układ OPA:

- I NO od G-040 do G-027 obezwładnienie siły żywej i środków ogniowych w punktach oporu na przednim skraju (na głębokość kompanii pierwszego rzutu nieprzyjaciela).

- II NO od G-027 do G-017 do siły żywej i środków ogniowych w głębi ugrupowania nieprzyjaciela, obezwładnienie artylerii i środków przeciwpancernych w rejonach rozmieszczenia;

- III NO od G-017 do G-006 do siły żywej i środków ogniowych jak w I NO.

Zadania artylerii 73 BPanc:

- w czasie I i III NO obezwładnić siły żywe i środki ogniowe na kierunku wejścia do walki 73 BPanc;

- w czasie II NO ogień na wprost i wykorzystanie amunicji dymnej. Zużycie amunicji odłamkowo burzącej w OPA - 0,8 jo, według decyzji dowódcy brygady.

OWA na głębokość batalionów pierwszego rzutu nieprzyjaciela metodą ZO i ogniem do celów pojedynczych według decyzji dowódcy brygady
Zadania w okresie OWNWwG według decyzji dowódcy brygady.

3. Artyleria przydzielona przechodzi w podporządkowanie 73 BPanc w zajmowanym ugrupowaniu bojowym do 18.30 1.04. Dowódca 22 pa zameldować się do dowódcy 73 BPanc o 17.30 w rejonie skrzyżowanie dróg pld. CZARNOGŁÓW /9651/ i wziąć udział w rekonesansie.

4. SO artylerii 73 BPanc w rejonie: CZARNOGŁÓW, ZIMNOWODA /9553/, pld. NART /9751/: zająć do 4.00 2.04. Gotowość do otwarcia ognia - 6.00 2.04.

5. Zużycie amunicji na 2.04:

- 122 mm HS - 1,9 jo + 0,2 jo amunicji dymnej;
- 120 mm M - 1,7 jo + 0,2 jo amunicji dymnej;
- 82 mm M - 2,0 jo;
- PPK - 1,5 jo;
- 45 das na korzyść 73 BPanc - 1,0 jo;

6. Do 24.00 uzupełnić zapasy ruchome amunicji artyleryjskiej w 22 pa i 45 das. Do rejonu wyjściowego 73 BPanc zostanie dostarczony doraźny zapas amunicji transportem korpusu oraz transportem dywizji w wysokości 0,5 jo na działo (w tym 0,2 jo amunicji dymnej), punkt spotkania skrzyżowanie dróg MIĘDZYLEŚ /2168/. Amunicję na APA - 0,8 jo i 0,2 jo amunicji dymnej złożyć do 5.00 na SO pododdziałów.

7. Rozpoznanie artyleryjskie zorganizować do 18.30 1.04. Do rozpoczęcia natarcia rozpoznać i określić współrzędne zwalczanych obiektów. O wykryciu obiektów przeznaczonych do zwalczania we wsparciu ogólnym meldować co 2 godziny, artylerii niezwłocznie po wykryciu. Meldunek terminowy przedstawić o 5.00 2.04.

DOWÓDCA WRiA 2 KZ

SZEF SZTABU 2 KZ

.....

.....

OPRACOWAŁ

/-/płk dr Ryszard BIERNACIK
/-/kpt.dypl.Jarosław TOMASZEWSKI

DOWODCA 73 BPanc

ZARZADZENIE ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO 2 KZ nr 06/inż
BD TWAROG /1854/. 1.04. 16.00. Mapa 1: 50 000 wydanie 1983r.

1. Siłami i środkami pododdziałów wojsk inżynieryjnych 5DZ i 2KZ na korzyść 73 BPanc zostaną wykonane następujące zadania zabezpieczenia inżynieryjnego:

- a/ 2 kdm i/7 pdm od 2.00 2.04 zapewni osłonę techniczną dróg:
  - Nr 1 PAPLIN, KORYTNICA, PNIEWNIK, OSSOWNO;
  - Nr 2 WEGROW, LIW, KARCEWIC, WIERZBNO, WYGLEDOWEK.
- b/ pododdziały 45 BZ przygotowują drogi rozwinięcia od rubieży BRZEZNIK /9950/, JAWOREK /9455/;
- c/ pododdziały inżynieryjne 45 BZ oraz kroz z broz/2BSap w czasie ogniowego przygotowania ataku wykonają sposobem wybuchowym 12 przejść w zaporach minowych przed przednim skrajem obrony w miejscach wskazanych przez dowódcę 73 BPanc. Organizatorem wykonania powyższych przejść jest szef saperów 45 BZ z którym należy uzgodnić potrzebne szczegóły.

2. W celu zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia, dowódca 2KZ

r o z k a z a ł :

- a/ do 20.00 1.04 zorganizować rozpoznanie inżynieryjne obrony przeciwnika;
  - b/ do 2.00 2.04 we wszystkich kompaniach i bateriach zorganizować GRT, a w batalionach pierwszego rzutu GT w gotowości do wykonywania przejść w zaporach minowych, a głównie w narzutowych polach minowych.
  - c/ do 3.00 2.04 doprowadzić do pododdziałów informacje o sposobie oznakowania dróg, głównie dróg wyprowadzających na przejścia w zaporach minowych przeciwnika przed jego przednim skrajem;
  - d/ zajmowanie rejonów w zdobytym terenie poprzedzić rozpoznaniem i usunięciem min i innych przedmiotów wybuchowych;
  - e/ w toku natarcia torować i utrzymywać drogę brygadową;
  - f/ na okres przygotowania i prowadzenia natarcia przydzielić 73 BPanc ksap z 1/2 BSap, która od 16.00.1.04 ześrodkowana jest w rejonie WIELICZNA /2455/ w gotowości do działań.
3. Meldunki przedstawić o 20.00, 6.00 i 12.00 oraz doraźnie w wypadku poniesienia większych strat oraz innych nadzwyczajnych zdarzeniach.

SZEF WOJSK INŻYNIERYJNYCH 2 KZ

SZEF SZTABU 2 KZ

OPRACOWAŁ
plk dr B. SAGANOWSKI

SPRAWDZIŁ
plk dr hab. P. SZUSZCZYŃSKI

DOWÓDCA 73 BPanc

ZARZĄDZENIE BOJOWE DO OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ 2 KZ NR 06 SD OPL
TWAROGI (1854) 1.04.16.00. Mapa 1 : 50 000 wydanie

1. Prawdopodobnym celem działania środków napadu powietrznego wspierających walkę obronną 3 i 12 DZ będzie:

- niszczenie uderzeniami par i kluczy lotnictwa taktycznego stanowisk dowodzenia, rejonów rozmieszczenia artylerii i odwodów specjalnych w rejonie wyjściowym do natarcia;

- niszczenie uderzeniami par i kluczy lotnictwa pierwszorzutowych pododdziałów brygady, wchodzących do walki, artylerię na SO oraz odwodów specjalnych w toku natarcia baterii przeciwlotniczych na SO;

- niszczenie uderzeniami śmigłowców przeciwpancernych z pozycji bojowych nad ugrupowaniem własnych wojsk, środków pancernych i opancerzonych brygady, osiagających największe powodzenie w natarciu, artylerię na SO i w trakcie manewru na nowe SO, pododdziałów przeciwlotniczych na SS i SO, tworzenie przewagi w środkach pancernych na kierunkach uderzeń pododdziałów 73 BPanc, osłona ogniowa skrzydeł i luk wojsk wykonujących kontratak.

Prawdopodobny cel działań ŚNP nieprzyjaciel będzie osiągał wydzielonym potencjałem 5 DLMB i 1 pśb, w ramach wykonywanego zadania wsparcia ogólnego, samolotami Su-25, MiG-27 i śmigłowcami Mi-24.

Rozpoznanie lotnicze prowadzić będzie lotnictwo rozpoznawcze samolotami Su-17R, MiG-25R z wysokości 15-300 do 3000 m, głównie z kierunku LATWOICZ, WĘGRÓW.

Bezpośrednie wsparcie lotnicze prowadzone będzie głównie na wezwanie z pola walki samolotami Su-25, po wykryciu celów do uderzeń przez elementy rozpoznawcze wojsk lądowych. Do wykonania uderzeń na 73 BPanc samolotami wsparcia nieprzyjaciel może wydzielić limit około 30 samolotowylotów.

Walkę obronną 3 i 12 DZ wspierać może do eskadry śmigłowców Mi-24 - z tego uderzenia na 73 BZ wykonywać może do dwóch kluczy śmigłowców z możliwością wykonania 40 bojowych wylotów.

2. Wojska obrony przeciwlotniczej 5 DZ we współdziałaniu z lotnictwem myśliwskim i 2 prplot osłaniają 73 BPanc w czasie podchodzenia, wejścia do walki. W toku natarcia obrona przeciwlotnicza 5 DZ główny wysiłek skupia do osłony wojsk i obiektów pierwszego rzutu, artylerii i odwodów specjalnych.

3. System OPL 73 BPanc współdziała ogniowo z brplot 2 i 5 prplot i pododdziałami przeciwlotniczymi 45 BZ na rubieży wejścia do walki. Na prawo 45 dąplot ze SO w rejonie 500 m wsch. ADAMÓW (9548) realizuje osłonę 71 pz. Na lewo 17 dąplot ze SO w rejonie 1000 m płd. GARCZYN DUŻY (9253) realizuje osłonę 17 BZ.

LM (OP) wzmacnia osłonę 5 DZ z położenia dyzuruwania na lotniskach.

2 prplot - od G+2.00 wzmacnia osłonę 73 BPanc - I linia baterii 2 km wsch. DOBRE (9745), MROCZKI DUŻE (9057).

4. Dowódca dywizji zdecydował:

- pododdziały 73 BPanc w rejonie wyjściowym osłonić brplot z 2 prplot i własnymi siłami 73 BPanc.

Środki napadu powietrznego wykonujące zadania rozpoznania, uderzenia małych grup niszczyć środkami dyżurnymi. ŚNP wykonujące zadania do wysokości 1500 m zwalczać głównie systemami OPL brygad zmechanizowanych (pancernych), a działające powyżej tej wysokości - do 5000 m zwalczać 5 prplot, skupiając główny wysiłek do wysokości 3000 m.

RSWP-51 od G-2.00 utrzymywać jako skryta w rejonie 1500 m zach. JANÓWEK (9654).

5. Dowódca dywizji rozkazał:

Obronę przeciwlotniczą 73 BPanc zorganizować we współdziałaniu z brplot 2 prplot i 5 prplot, na rubieży wejścia do walki z 45 dąplot. Organizacja obrony przeciwlotniczej 73 BPanc według decyzji dowódcy brygady. Cele powietrzne niszczyć do wysokości 1500 m w pierwszej kolejności. W razie braków celów powietrznych we własnym sektorze odpowiedzialności zwalczać cele powietrzne najpierw w sektorze lewego sąsiada.

6. Brygadzie na okres wykonania zadania przydziela się 40 rakiet S-2M i 1,5 jo amunicji przeciwlotniczej.

7. Gotowość systemu OPL - 3.00 2.04.

8. SD OPL rozwinięty na SD 2 KZ w rejonie TWAROGI (1854)
czynny od 16.00 1.04.

SZEF OPL 2 KZ

SZEF SZTABU 2 KZ

.....

.....

DOWÓDCA 73 BPanc

ZARZĄDZENIE OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ 2 KZ nr 4. SD-TWAROGI
(1854) 16.00 1.04 . Mapa 1:100 000 wydanie 1983r.

1. Przygotowań do użycia broni jądrowej i chemicznej przez wojska "POŁUDNIOWYCH" nie wykryto. Nie można jednak całkowicie wykluczyć możliwości użycia przez nieprzyjaciela taktycznej broni jądrowej oraz środków trujących: sarin (R-34), soman (WR-55) oraz iperyt + luizyt (R-43).
2. 2 KZ wykonuje na korzyść 73 BPanc następujące przedsięwzięcia:
  - do G-5 prowadzi powietrzne rozpoznanie skażeń dróg marszu sił głównych do rubieży: DOBRE (9946), CHROSCICE (9054);
  - do 22.00 1.04 dowozi do wskazanego rejonu 50 świec BDSz-5 i 150 świec DM-11, a ponadto granaty dymne w ilości wg potrzeb 73 BPanc;W razie potrzeby zastosowania większej ilości środków dymnych zostaną one dostarczone na osobne zapotrzebowanie do wskazanego rejonu.
3. Komunikaty meteorologiczne będą przekazywane co cztery godziny od 16.00 1.04.

DOWÓDCA 2 KZ

R O Z K A Z A L:

1. Wysiłek obrony przeciwchemicznej skupić na ochronie żołnierzy przed rażącym działaniem toksycznych środków przemysłowych.
2. Środki dymne wykorzystać głównie do oślepienia punktów ogniowych nieprzyjaciela podczas przełamywania pierwszej pozycji jego obrony.
3. **Pluton** miotaczy ognia wykorzystać do wsparcia piechoty w walkach o opanowanie miejscowości.
4. Meldunki przedstawiać:
  - terminowe: do 20.00 wg stanu na 18.00,
  - doraźne wg potrzeb.

SZEF OBRONY PRZECIWCHEMICZNEJ 2 KZ

SZEF SZTABU 2 KZ

.....
OPRACOWAŁ

.....
SPRAWDZIŁ

ADIUNKT KWOPChem

KIEROWNIK KWOPChem

(-) płk dr Józef ŁABĘDZKI

(-) płk dr hab. St. ŚLADKOWSKI

DOWÓDCA 73 BPanc

ZARZĄDZENIE LOGISTYCZNE 5 DZ nr pf 1 *

SD - BRZEŹNIK /0050/ 1.04. 16.00

Mapa 1 : 50 000, wydanie 1983 r.

1. Miejsce rozwinięcia oddziałów i urządzeń logistycznych dywizji:

- 7 bzaop - DPZ - SD - pld. ROWNE / 0840 /;
- 7 bmed - DPO - SD - SZAMOCIN / 0848 /;
- 7 brem - PZUB - SD - OMT STRACHOWKA / 1042 /.

2. Dywizyjne drogi dowozu i ewakuacji:

- Nr 1: STRACHOWKA, FALKOWIZNA, STANISŁAWÓW ;
- drogi rokadowe nr 1: DEBE WIELKIE, STANISŁAWÓW, DOBRE, WIERZBNO, GREBKÓW.

3. Normy zużycia środków materiałowych i technicznych środków bojowych na dzień 2.04.:

a/ amunicji:

- strzeleckiej	- 0,9 jo;
- strzeleckiej pokładowej	- 0,9 jo;
- moździerzowej	- 1,7 jo+0,2 jo am. dymnej;
- art. do ognia pośredniego	- 1,9+0,2 jo am. dymnej;
- czołgowej	- 0,9 jo;
- do BWP	- 0,9 jo;
- przeciwlotniczej	- 1,5 jo;
- przeciwlotnicze poc.rak.	- 40 szt;
- do PPK	- 1,5 jo;

-----
* 73BPanc pozostaje na zaopatrzeniu 5 DZ.

b/ paliwa:

Stosować współczynniki k_z równe :

- w marszu do rubieży ataku $k_z = 1.5$;
- w czasie prowadzenia natarcia $k_z = 2.5$.

4. Organizacja dowozu środków zaopatrzenia:

a/ w dniu 1.04. - do 24.00 zgromadzić w pododdziałach i 73 kzoap normatywne zapasy ruchome środków zaopatrzenia odbierając własnym transportem:

- MPS - ze stacji wyładowniczej - ŁOCHÓW / 2246 / w ilości: 19 t benzyny sam. i 85 t oleju napęd. w godzinach 20.00-22.00;
- amunicję - ze składu stacjonarnego w m.KOSÓW LACKI /3078/ brakującą do norm zapasów ruchomych, w godzinach 19.00 - 21.00;
- pozostałe rodzaje zaopatrzenia z DPZ - do 22.00;

b/ w dniu 2.04. - do 5.00 zgromadzić na 80 artylerii zapasy do-
raźne amunicji w wysokości 0.5 jo amunicji artyleryjskiej i
moździerzowej /w tym 0,2 jo amunicji dymnej/. Amunicja ta
zostanie dowieziona:

- transportem korpuśnym w ilości: 6 t amunicji moździerzowej i 21 t amunicji artyleryjskiej. Punkt spotkania - skrz.dróg pld.wsch. ZOCHY / 2874 / - 1.00 2.04;
- transportem dywizyjnym: 4 t amunicji moździerzowej .Punkt spotkania - skrz.dróg pld. GÓRKI BORZE - 1.00 2.04;
- pozostałą amunicję zgromadzić własnym transportem, odbierając amunicję ze składu w KOSOWIE LACKIM, czynnym do 8.00 2.04;

c/ w dniu 2.04 - w czasie prowadzenia natarcia - dowóz środków zaopatrzenia będzie realizowany dwukrotnie, transportem korpusu i dywizji:

- do 13.00 - dowóz transportem korpusu: amunicji artyleryj-

skiej w ilości 40 t i moździerzowej 20 t, czołgowej 80 t i do BWP - 5 t, przeciwlotniczej - 40 t i PPK - 5 t.

Punkt spotkania - skrz.dróg pld.wsch. ZOCHY / 2674 /.

- do 18.00 - dowóz transportem dywizji: amunicja strzel. w ilości 20 t , strzel.pokł. 10 t , artyleryjskiej - 35 t , moździerzowej - 15 t , czołgowej 70 ton .

Punkt spotkania - OSOWNO / 9953 /.

- do 22.00 dowóz własnym transportem wszystkich rodzajów środków zaopatrzenia do wysokości norm zapasów ruchomych z DPZ.

5. Organizacja serwisu technicznego:

a/ w okresie organizacji natarcia w dniu 1.04 uszkodzony sprzęt remontować własnymi siłami, fundusz remontowy przekraczający możliwości krem wyewakuować własnymi środkami do PZUS dywizji do 20.00, skąd odebrać 4 ciągniki pancerne - do dyspozycji na dzień 2.04;

b/ w czasie prowadzenia natarcia w dniu 2.04 - ewakuację i remont sprzętu technicznego realizować własnymi i przydzielonymi siłami i środkami, we współdziałaniu z działającą na kierunku natarcia pułku dywizją GE w składzie 2 ciągniki gąsienicowe i 1 ciągnik kołowy.

6. Organizacja pomocy medycznej.

a/ w dniu 1.04 - do 21,00 wyewakuować rannych i chorych do szpitala w m. WYSZEKOW / 3030 /;

b/ w dniu 2.04 - ewakuację rannych w okresie przekazywania obrony nieprzyjaciela prowadzić do PPO - 72 pz /30 ran-

nych/ a następnie pomoc medyczną realizować własnymi siłami.

7. Gotowość systemu logistycznego pułku osiągnąć do 6.00 2.04.

8. Meldunki składać:

- codziennie do 20.00 według stanu na 18.00;
- doraźnie - według potrzeb;
- w wypadku masowych strat - natychmiast.

SZEF LOGISTYKI 5 DZ

.....

Wydrukowano w 145 egz.

Egz. nr 1-25 - opracowanie metod.

Egz. nr 26-145 Bibl.Gł. DZN

Wyk.ppłk KALINOWSKI

Druk AON nr pf 696/WW

Kor.J.G.

Do użytku
służbowego

Prot. 616/27.09.2000

Małgorzata

Dziewieche

Dz -

30. 10. 2000

